

Laisvoji Lietuva

Free
Lithuania

2618 West 71st Street
Chicago, Illinois 60629
Tel. (312) 476-3371 ir 839-5531

Lietuvių Archyvas
5620 So. Claremont Ave.,
Chicago, Ill. 60636

SAULĖ Emilija Maironytė-Čekienė

O saule, šviesioji saulužė!
Svajonių viliojtoja tu!
Kai spindulius leidi valūžėn,
Širdis neberimsta nuo jų...

Norėčiau pavirst į plaštakę
Kartu su drugeliais pati,
Nuskrist į pasakų kraštą —
Dar sykį tėvynę matyt.

O saule, mieloji saulužė!
Tu spindulius savo paberki
Ir žemės gimtosios padangėj
Vergiją, kaip rasą, sugerk...

EINA XXV METUS

1971 M. GEGUŽĖS - MAY 20

Kaina 20 ct. Nr. 11 (1107)

Vietnamo karo naštos problematika Hanojaus politikams ir generolams

PROPAGANDA SVETIMIEMS -
GELEŽINĖ DRAUSMĖ SAVIEMS

K. T A U T K U S

Hanojaus ir Vietkongo išlaisvinimo fronto politikai žino apie namų sunkumus ir karo vedimo našą. Paryžiaus taikos konferencijoj jie laikosi kietai savo padiktuotų sąlygų. Visus JAV prez. Nixono ir jo Paryžiaus taikos konferencijos delegacijos vadovo ambasadoriaus Bruce pasiūlymus atmeta ir primena, kad taikos derybos prasidės tik tada, kai Amerika ištrauks iš P. Vietnamo visus karinius dalinius. Hanojaus delegacijos vadas Xuan Thuy dažnai kartoją, kad Šiaurės Vietnamo liaudies komunistų partijos ir vyriausybės pastangas apginti Vietnamo laisvę nuo imperialistų remia, ištikimai tarnauja ir vykdo partijos nurodymus be jokių atsikalbėjimų. Krašto liaudies moralė yra aukšta, jokios kapitalistų indoktrinacijos bacilos neturi įtakos. Nesenai viename taikos posėdyje pasigyrė ir Vietkongo išlaisvinimo fronto "vyriausybės" taikos delegatas ir užsienio reikalų min. Thi Binh (moteris). Ji pasakė, kad Vietkongo partizanų moralė aukšta, karinių ginklų ir šaudmenų turi pakankamai, sa vanorių užtenka. Jų valdomų Vietnamo kaimų ir miestelių gyventojų moralė ir pagalba Vietkongo kariams yra aukščiausiam laipsnyje. Jų karinių jėgų kontroliuojami vietnamiečiai nėra užsikrėtę "demokratinės kapitalistinės laisvės bacilomis". Vietkongo partizanai nėra paliesti "kapitalistų propagandos laisvės infiltracijos ir indoktrinacijos, kurias įvairiausiais būdais stengiasi paskleisti Saigono generolų Amerikai tarnaujanti klika. Kiekvieną komunistinę diktatūrą laikosi vienu daly - propaganda" apie susiklausymą ir gerą gyvenimą" svetimiems - geležinė drausmė saviems. Vergas nėra komunistams žmogus. Niekas į jų sunkumus ir nešamą našą nei kreipia dėmesio. Karas turi būti vedamas ir į aukas nežūrima. Vergai turi mirti už komunistų saujalės gerovę. Komunistų politikams karo vedimo problematika lengva geležinės drausmės pritaikymas savo nužmogintiems vergams.

HANOJAUS VYRIAUSIO POLI-
TINIO KOMISARO ĮSPĖJIMAS

1971 m. IV. 29 d. Amerikos karinė žvalgyba sugavo vyriausio Šiaurės Vietnamo karinių jėgų politinio komisaro gen. Tran Do išpėjimą savo kariniams dalinių vadams, partizanų būrių pirmūnams ir politinės drausmės politrukams, esantiems P. Vietnamo teritorijoje. Gen Tran Do per radijo iš vyriausios būstinės, vadinamos COSVIN, išsikūrusios ir savo vietą kilnojančios prie

Kambodijos, Laos ir demilitarizuotos zonos davė išpėjimą batalijonų, kuopų, skyrių vadams. Jis priminė, kad tolimesnis karo vedimas ir karinių medžiagų, šaudmenų bei maisto trūkumas yra labai sunkus. Jis karinių dalinių vadams ir partizanų pirmūnams priminė, kad "Nixono vietnamizacijos programa nėra mitas, bet realus ir labai rimtas reikalas". Vietnamizacijos poveikis jau pradėdamas jaustis ir Vietkongo ar Š. Vietnamo karinių jėgų valdomų ir kontroliuojamų gyventojų eilėse, išpėdamas savo karinių jėgų vadus ir partizanų skyrių pirmūnus bei politrukus, vyriausias komisaras įsako, kad būtų sekami gyventojai, net ir kariai, ar nėra "užsikrėtę demokratinės kapitalistinės" dešinės", ar gyventojai nerodo mažiau paklusnumo ir naštos išpildymo ignoracijos, ar kariai ir partizanai slapta neskaito Saigono kapitalistinės propagandos išmetomų lapelių". Karo vedimas pasidarė rimtai sunkus ir reikia laukti dar pasunkėjant. Mes jau pradėdami jausti visko trūkumą". Komisaras baigdamas savo politinės "švaros išpėjimą" įsako vadams savo dalinius apsirūpinti maistu iš vietos gyventojų, o sužeistus karius gydyti "vietos gyventojų naudojamaisiais", kol bus pristatyti medicinos mokslo vaistai iš Hanojaus sandėlių

SLAPTO PRANEŠIMO - ĮSPĖJIMO PAGRINDAS

Išvertus sugautą komisaro pranešimą - išpėjimą ir padarius žvalgybai įvertinimą, gavosi šios išvados. 1. Maisto, ginklų ir šaudmenų pristatymas kariuomenės daliniams ir partizanams yra labai sunkioje padėtyje, vietomis ir beviltiškoje. 2. Veikiančių Saigono vyriausybės valdomoje teritorijoje komunistų organizacijų ar jų celių vadų ir narių užsikrėtimas "kapitalistinės laisvės dvasia" yra didelis, kaip kuriose vietose katastrofiškas. 3. Karinių medžiagų, ginklų, maisto pristatymas po Kambodijos ir Laos invazijos yra komunistams pasidarius sunkiausia problema, o Amerikos bombonešių daužymas Cho Chi Min kelio, komunistams pasidarė sunku.

Gelbėkite, mus seka !

J. K A D A G Y S

Nusikaltimai ir kova su jais yra sena, kaip sena yra pati žmonija. Istorią rodo, kad materialinė kultūra ir civilizacija žmogaus nepadarė geresnių ir nenuspėdina jo blogųjų polinkių. O kadangi šiais laikais materialinė ir dvasinė kultūros eina dviem priešingom kryptim: pirmoji kyla, o antroji smunka, tai nusikaltimai, ypač šiame krašte, pasibaisėtina auga. Dora ir moralė tur būt niekad čia nebuvo taip žemai kritusi kaip dabar. Sekso, narkotikų, pornografijos ir negimusių žudymo debesy jau temdo šio krašto padangę. Žmogžudystės, plėšimai, prievartavimai ir kyšininkavimas, žinoma, irgi neatilieka nusikaltimų lenktynėse. Žymi dalis net ir aukštesnius mokslus einančio jaunimo nebepripažįsta jokių doros ir moralės varžtų, nebegebia tvarkos, istatymų ir autoriteto. Jie brenda šio gyvenimo purviniu keliu, pasirikię valkatų gyvenimo būdą, jų moralė ir išvaizda. Čia dabar net ir aukštieji, daugumos išrinkti, krašto administracijos pareigūnai, o ypač tvarkos, saugumo ir teisingumo organai niekinami, išjuokiami ir juodina mi. Samoningai griaujamasis diskriminuojamas jų autoritetas, kad patiesnis destruktivinė veikla ir išvengus persekiojimų ir bausmės. Ir tai šiandien čia daro netik politiniai

nesubrendę ir neatsakingi jaunuoliai, bet blogiausia, kad tuo keliu eina net kai kurie senatoriai, kongresmanai ir kiti esami ar buvę aukšti valdžios pareigūnai.

Visi žinome, kad kriminalinis elementas, komunistai, visokio plauko jų remėjai ir šiaip visoks priešvalstybinis gaivalas, labai nemėgsta policijos, o ypač slaptosios ir tai visai suprantama kodėl. Jie žino ir jaučia, kad jų veikla yra prieš šio krašto įstatymus (kriminalinių nusikalt.), nesiderina su nustatyta santvarka, turi paslėptus tikslus ir todėl priešinga valstybės interesams. Kriminaliniai nusikaltėliai paprastai bijo jiems gresiančios bausmės o politiniai, kurie dažnai dar užima atsakingus postus valdžios aparate, pirmoje eilėje nenori sugadinti savo karjeros ir pasirodyti tokiais, kokie jie iš tikrųjų yra ar kam tarnauja. Jie nenori netekti turimų postų, pagarbos, įtakos ir pasitikėjimo visuomenėje.

Komunistai šiame krašte yra labai neskeitingi, nepopuliarūs ir todėl jie čia, kaip ir visur kitur, dažniausia slapstosi (nors jų veikla ir legali) po įvairių organizacijų ir sąjūdžių vėliavomis. Todėl jų yra priliudę visose politinio, ekonominio ir kultūrinio gyvenimo srityse, steitę ir federalinės valdžios administraci

Juozas Lukša - Daumantas, vienas iš ryškiausių partizanų vadų

Pirmas prasiveržė pro geležinę uždangą ieškodamas pagalbos partizanų kovoms. Vakaruose gyvendamas parašė knygą iš partizanų kovų, kurioje rašo:

Mumyse vyravo kovos dvasia, trokštanti kuo skubiau prisidėti prie suirutinio naujai iškilančio pasaulio tautų laisvės priešo. Ta pati kovos dvasia, kuri 1941 metais biržely pasireiškė sukilimo forma, ta pati, kuri per keletą metų spyrėsi rudųjų okupantų užmačioms, ta pati, kuri jau dabar suspėjo nevieną mūsų draugą pastūmėti į dabartinės kovos ryškiausią formą — partizanų eiles.

Esame bejėgiai, kad galėtume paskubinti tarptautinės įvykių raidos rato sukimams mums palankesne linkme. Belieka tesėti kovą toliau, pačiais gudriausiais metodais, kurie suteiktų mums galimybių šią kovą išvesti ligi reikiamo momento. Nusiminti nėra ko. Tai naudinga tik mūsų priešams. Anksčiau ar vėliau mūsų kova suras atgarsio, o mūsų tautos atkaklumas išrikiuos ją labiausiai laisvę mylinčių tautų galerijoje.

Kai mano pateiktus faktus bus galima tikrinti jų vykdymo vietoj, jau didelė aprašyme įvestų veikėjų dauguma bus išskirti iš šio gyvenimo. Ši realybė itin vertė mane, naudojantis iš krašto atsineštomis užrašų nuotrupomis ir atminty nešiojamais pergyvenimais, šiuos prisiminimus užfiksuoti spaudoje ateities kartoms.

Grižęs atgal į Lietuvą žuvo kovose 1951 m. rugsėjo mėn. Dvidešimtmečio proga duosime išsamų straipsnį vėliau.

jos aparate. Gi jų simpatikai ir tal- kininkai visai proteguoja ir remia komunistų akciją, jų "taikos" demon- stracijas, sako ten kalbas, pataikauja tam priešvalstybiniam elementui, no rėdami išsigyti daugiau populiarumo ir net stato savo kandidatūrą į šio krašto prezidentus. Slekdami to aukš- čiausio posto, jie stengiasi įtikinti mases, kad jie yra išmintingiausi, di- džiausi patrijotai, pacifistai, tuoj už- baigs karą Vietname ir sukurs tikrą rojų šiame krašte... Ir kaip gi dabai gali kas nors drįsti slapta žvilgtė- ti po jų išviršinę uždangą ir atideng-

ti jų veiklos tikruosius tikslus? O kas tai padaryti išdrįsta, tai, jų su- pratimu, yra pats nedoriausias ir pa- vojingiausias žmogus šiame krašte. Ir taip dabar kiekvienas, kuris tik- pabando pasakyti atvirą tiesos žodį ar pakelti jų kaukę, tuoj į jį čia at- grežiamos visos propagandos pa- trankos, tikslu sugriauti jo autorite- tą ir pasitikėjimą visuomenėje. Ar ne taip jie pasielgė savo laiku su sen. McCarthy, o dabar tą patį sten- giasi padaryti su viceprezidentu S.

(Nukelta į 2 pusl.)

NET TAIKOS, RAMYBĖS IR PAŽANGOS NEGANA

B. JABLONSKIS

Dumitru Danielopol "Aurora Be- acon News" dienrašty rašo apie Graikijos kritikus ir dabartinį gy- venimą.

Vidutinio ūgio žmogus, žilstelė- jęs, dėvis gerą eilutę, palinkęs iš kitos pusės stalo į mane tyliai pra- kalbėjo:

"Jūs esate amerikonas. Galite kalbėti laisvai, ką tik norite. Jei aš taip pasielgiau, tai tuojau atsi- durčiau pavojuje".

Mes sėdėjome naujame restora- ne, sostinės vidurmiesty, supami turtinai išrodančių, gražiai apsi- rengusių graikų-vyrų ir moterų ir juokaujančių užsieniečių keliautojų.

Kalbėjomės apie Graikijos dabar- tinę valdžią, kuri buvo įsteigta ka- riuomenės perversmo. Mano bend- rakalbis, prieš 1967 m. balandžio mėn. perversmą, buvo aukštas pa-

reigūnas vienoje ministerijoje. Ne- paisant, kad pulkininkų valdžia ga- rantavo taiką, pastovų gyvenimą, socialinę ir ekonominę pažangą ir pasiekė ne tik gerovės, bet pakėlė ir eilinio žmogaus pajamas, vis vien negali nutildyti kritikų.

Kreipiausi į mano bendrakalbį, "ar šie keturi metai nebuvo patys geriausi?" Tai nėra pulkininkų "pro- paganda". Tokį sprendimą yra pa- daręs kiekvienas Europos bankas ir kiekviena didžioji tarptautinė fi- nansavimo įstaiga. Užsienio keliau- tojai ir investavimai veržiasi į šį kraštą.

"Kuo jūs skundžiatės?" paklau- siau bendrakalbį, ar manai, kad res- toranas yra sekamas per įrengtus sienose mikrofonus, ar kad prie kito stalo sėdi saugumo policija, ar

(Nukelta į 4 pusl.)

Dr. Gediminas BALUKAS IV-os JAV ir Canados lietuvių dainų šven- tės pirmininkas.

Vieton ginklų -nuginklavimas

(Tęsinys)

Kazys ŠKIRPA

Kada gi, iš kitos pusės, vok. Už Reikalų M-ja užsispirusiai vengė bet kokių pertraktacijų su manim, kaip Lietuvos dipl. atstovu, Lietuvos valstybinio suverenumo atkūrimo reikalu, tai, akivaizdoje čia aukščiau apibūdintos padėties, buvo atsistojęs prieš LAF vadovybę kapitalinės reikšmės klausimas, ar santykiavimo su vokiečiais nutraukti ir ar neduoti priešingų signalų pogrindžio veikėjams sovietų okupuotoje Lietuvoje, būtent, susilaikyti nuo tolimesnių pastangų tautos sukilimui paruošti, sykiu jau buvo išryškėję, jog Reichas su sukilimo rezultatais, jei jis ir būtų laimėtas, greičiausia nesiskaitytys...

Tai nebesiderintų su Romoje bei Lietuvos Pasiuntinių pasitarimus priimtuojų nusistatymu siekti išnaudoti laukimą Maskvos-Berlyno pakto susisprogdinimą. Todėl buvau atsiklausęs visų Lietuvos Tautinio Komiteto (sudaryto Lietuvos Pasiuntinių ir Igal. Ministerių nutarimu) patarimo, kaip Lietuvos diplomatinę postūri Berlyne pasiegti. Atsakydami, visi patarė man tautos sukilimo paruošiamą darbą, jau sekmingai įpusėtą, jokių būdų nenutraukti, bet priešingai - tą darbą vystyti toliau ir, jei tik įmanoma, priversti prie lietuvių tautos valios už Lietuvos nepriklausomybę paryškinimo su ginklu rankose.

Kai Gestapo pajūtė, jog su jo įspėjimais LAF-tas visai nesiskaito, jis griežėsi į žūliausios priemonės Lietuvos valstybės atsikūrimą žūt. būt sukiudyti. Tuo tikslu birželio 14 d., taigi vieną savaitę prieš rusų-vokiečių ginkluotą susikirtimą, prisistatė ir mano būdą vieną buvusį mūsų valstybės saugumo aukštą pareigūną, kuris jau buvo perėjęs į Gestapo tarnybą, pareikalauti vok. Vidaus Reikalų M-jos pavedimų, kaip jis sakė, kad vokiečių karinėms įėjoms įgyjuojant į Lietuvą LAF-tas neskelbtų jokio atsisaukimo ir lietuvių tautą ir nesudarytų Lietuvos Vyriausybės be kompetetingų Vokietijos įstaigų sutikimo.

Tegaličiau ir tai atsakyti, jog Berlyne jokios Vyriausybės, be vokiečių valdžios organų sutikimo, LAF skelbti nenumato. Kartu betgi pareiškiau, jog man neįmanoma nurodinėti lietuvių pogrindžio veikėjų pačioje sovietų okupuotoje Lietuvoje kaip jiems pasiegti kovoje prieš bolševikinius Lietuvos nepriklausomybės paglemžėjus. Tą savą atsakymą patvirtinau Gestapui dar ir raštu, kad šio atsisikimo vokiečiai vėliau neišskirtų kitaip, negu Gestapo prisiųstas agentas buvo man pareiškęs.

Iš pokarinių, buv. slapty, vokiečių karo dokumentų paryškėjo, jog ir vok. Karo Vadovybė tuo metu jau irgi buvo pasukusi, -matomai skaitydamosi su von Rosenbergio nustaitytomis imperialistinėmis gairėmis, -prieš eventualų Lietuvos valstybės atkūrimą pagal LAF-to nutiestą ginkluotą kovos kelią. Todėl galvojo nebe apie aprūpinimą lietuvių pogrindžio organizacijai reikalingų ginklų, bet jau ruošėsi iš anksto apie LAF-to padalinių Lietuvoje nuginklavimą, kai tik pasidarytų tautai praktiškai įvykdoma vokiečių kariuomenei žygiuojant per Lietuvą. Rytprūsių sektoriaus štabo birželio 13 dienos direktyva tą parodo visu aiškumui (Mic. T 78/482 6466597).

Šiuo metu Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje veikia slaptos aktyvistų grupės (sukilimo sąjūdžiai), kurie iš dalies jau išpildė gautus uždavinius... Vokiečių kariuomenei prisartinus, tie uždaviniai bus laikomi atliktais...

Operacijoms prasidėjus, tos aktyvistų grupės turėtų būti užsidės ant rankovių atitinkamų tautinių spalvų juostas ir stotų ta ar kita forma vokiečių kariuomenės dalinių vadų dispozicijon arba vers partizaninį karą prieš rusus savo valia.

Sykiu yra betgi pagrįsto įtarimo, jog rusų kariuomenės galėjo apie tai patirti ir numato didesnius ar mažesnius savo padalinius aprūpinti tokiomis juostomis, kad juos užmaskuotų, kaip vietos gyventojų dalinius. Tautai gali būti padaryta norint 1) išvengti kovos, arba 2) šiuo maskuotu būdu prasiskverbti į vokiečių fronto užnugarį ir ten vykdyti partizaninį karą arba sabotažinius aktus.

Vokiečių kariuomenės padaliniai - niams vargu ar būtų įmanoma aiškiai atskirti tikras aktyvistines

grupes nuo rusų karinių padalinių, ypač dar todėl, kad yra rusiškų pulkų, kurie susideda vien iš lietuvių, latvių arba estų, ir kaip tokie daliniai turėtų būti laikyti tautiniais aktyvistais.

Dėl tos priežasties siūloma visus juostas užsidėjusias grupes geruoju (in Gute) nuginkluoti. Bet ne kyla jokių abejonių dėl panaudojimo pasienio vietinių aktyvistų kalbos vertėjais arba vietos sąlygų žinovais.

Bet ir šis pačios vok. karinės vyresnybės, tik gryniausiu machiavelizmu dvokias, patvarkymas lietuvių planingai iš anksto paruošto tautos sukilimo sukiudyti nebegalėjo. Jau kovo 24 dienos slaptoose "Lietuvai išlaisvinti nurodymuose" LAF vadovybė buvo sugestijavusi pogrindžio centrąs Vilniuje ir Kaune:

- Laisvės tautoms niekas veltui nesuteikia. Tautos už ją kovoją nesigailėdamos jokių aukų. Nors ir ne visados laimi, bet nuo savo idealo neatsisako, nežūrint kaip ta kova bebūtų ilga ir kokių betkokių patirti smūgių pakelyje į išsilaisvinimą. Lietuvių tauta neteko valstybinės laisvės, bet niekas negali užginčyti jai teisės laisvę atgauti ir už jos atgavimą kovoti.

Likusioji užsienio diplomatinė ir užsienių lietuvių organizacijos stengiasi ir toliau stengsis visai Lietuvos atstatymo idėją palaikyti ir kelti užsienio visuose, kur tik įmanoma. Bet diplomatinis pastangų neužtenka. Pasakytina dar daugiau - jos tėra pagelbinės. Jei pati tauta už savo laisvę nekovotų, mažai būtų jos, iš viso, vertinamos, kaip realios pastangos laisvę atgauti bei savo valstybę atstatyti. Tad lemiančių veiksmų Lietuvai išlaisvinti tenka laikyti kovos frontą Tėvynėje.

Taip pat būtų klaidinga manyti, kad tegalime atstatyti savo valstybę vien svetima pagalba ir kad todėl nebūtų prasmės aukoti mūsų tautos geriausių sūnus nelygioje kovoje su galingesniu priešu. Šitokia galvosena yra salioninių politikų ypatybė, kurie niekad negali apsispręsti. Lietuva, atstatyta svetimi rankomis, mums nebūtų miela. Be to, jos niekas mums neatstotų, jei patys nesiimsime jos atstatyti. Pagalba mums, mažai tau tai, yra reikalinga ir būtina, bet tik pagalba. Visa gi kovos našta turime pasiimti ant savo pečių. Juo pažėgsime daugiau jos pakelti, tuo daugiau gausime norimos pagalbos ir lengviau pasieksime tikslą. Ta pagalba, susidedančių Europos rytuose aplinkybių dėka, ateina mums visai natūraliai, tik mokėjime ją racionaliai savo interesui išnaudoti. Nematomomis sąlygomis ją geriau siai išnaudosime, jei, lemiamam momentui atėjus, patys stversimės ginklo - paimeime krašto valdymą patys, bet nelauksime, kad mums kas iš šalies padarytų tokį malonę.

Kalbant apie naujos Krašto Vyriausybės klausimą, toliau sakytose "Nurodymuose" buvo sugestijuota:

- Jei dėl Vyriausybės sudarymo su vokiečiais susitarti nepavyktų, kitaip sakant - jei vokiečiams pradėjus puolimą, nebūtų iš lietuvių platinama Vyriausybės ir Aktyvistų Fronto atsisaukimo, o taip pat apie Vyriausybės sudarymą nieko iš Berlyno per radiją nebūtų pranešta, tai reikia laikyti, jog vokiečiai Lietuvos atžvilgiu dar turi užpakalinių tikslų...

Nuo sukilimo betgi ir tokiu atveju susilaikyti nereikia. Jis turi būti vykdomas, kaip paruoštas, siekiant pagrobti krašto valdymo aparatą į savo rankas. Krašto Vyriausybę tokiame atsitikime turėtų paskelbti Vilniaus centras (faktiškai, tam certrui dėl areštų susiparaližavus, Vyriausybės paskelbimą atliko Kauno centras-KS) revoliuciniu keliu, kad pastatyti vokiečius prieš įvykusių faktą.

Visi pabraukimai padaryti mano tik dabar.

Kai Karaliaučiaus vokiečių štabas birželio 13 d. siuntinėjo jam su bordinuotų vokiečių kariuomenės dalių vadams direktyvą LAF dalinius Lietuvoje nuginkluoti, o Gestapo terorizavo mane birželio 14 d. per savo slapto agentą iš lietuvių atbėgėlių tarpo, kad LAF vadovybė neskelbtų jokio atsisaukimo ir lietuvių tautą ir nesudarytų naujos Krašto Vyriausybės Lietuvai bei Reicho

LTMM "ČIURLIONIO" Ansamblio šokėjai su vadovais: pirmoje eilėje viduryje sėdi iš kairės šokių vadovai Mindaugas Leknickas, Jolita Kavaliūnaitė ir Čiurlionio Ansamblio vadovas Alfonsas Mikulskis.

sitikimo, LAF-to ypatingas įgaliojimas ryšiams su kraštu buvo man birželio 13 d. iš savo pasienio posto raportavęs:

"Paskutiniu laiku mačiausi su daugeliu anos pusės asmenų, kurie tuojau grįžo atgal. Iš jų susidariau tvirtą nuomonę, kad jau dauguma anos pusės veikėjų mūsų nurodymus žino. Be to, kiekvienam jų perduota tos instrukcijos vietos, kurios atrodė jiems žinotinos. Iš to išeinant, be jokios abejonės galima tvirtinti, kad visa provincija (su prask pogrindžio organizacija-KS) atliks savo pareigas. - (Pabraukimai mano-KS).

Tegaličiau čia prie to tik pridėti: jei ir būčiau pabūgęs Gestapo akiplėšiško reikalavimo, perteikto man keistu keliu, tai sukilimas Lietuvoje vis tiek būtų įvykęs, kaip suplanuotas ir paruoštas iš anksto.

Jis taip birželio 23 d. ir įvyko, ir įvyko be jokios iš vokiečių pagalbos ginklų ar kaip kitaip, nes įvyko rusų raudonosios armijos užnugarį, kai vokiečių kariuomenės daliniai dar tebebuvo toli nuo Lietuvos centrų, Vilniaus ir Kauno.

Jis įvyko ir buvo LAF sukilėlių laimėtas dėl parodytos iš jų pusės herojinės drąsos ir vikrumo išnaudoti Lietuvos nepriklausomybės žūdikų-Sov. Rusijos ir hitlerinės Vokietijos-tarpusavį susikovimą.

(Pabaiga)

GELBĖKITE...

(Atkelta iš 1 pusl.)

Agnew, o ypač su saugumo (FBI) policijos direktorium J. E. Hoover'.

- Žiūrėkite ką jis daro - šaukia visam pasauliui - kai kurie liberalai jis mus seka! Čia visai nesvarbu, kad mes darome ir kodėl jis mus seka! Nesvarbu, kad mes einam su SDS (komunistuojančių studentų organizacija), su Socialist Workers Party (komunistų-trockistų org.) ir su iškeltomis kumštėmis susivėlusiu įglaplaukų gaujomis. Nesvarbu, kad juos remiame, inspiruojame, drožiame prakalbas jų ruošiamuose "taikos" konferencijose, mitinguose "Earth Day" ir kituose panašiuose susirinkimuose. Taip pat nesvarbu, kad mes griename vyriausybės autoritetą, kiršinam visuomenę, bet mes reikalaujam besąlyginai pasitraukti iš Vietnamo ir tą kraštą užleisti komunistams, todėl esame taikos šalininkai ir dideli patrijotai! Be to, juk mes esame senatoriai kongresmanai ir kitokie aukšti pareigūnai, tai kaip gi kas nors gali mus kritikuoti ar sekti? Kadangi čia yra "free country" tai mes, aišku, turime teisę veikti ir kalbėti ką norim, bet tos teisės nepripažįstam opozicijai-mūsų oponentams. Taigi jie (Agnew, Hoover ir kiti panašūs), o ne mes yra pavojingi visuomenei ir šio krašto santvarkai. Tai taip maždaug atrodo tų ponų, šaukiančių "Gelbėkite, mus seka"! Logika, Bet jei jau iš tikrųjų esate tokie nekalti avinėliai, tai ko čia taip jaudintis kad ir sektų? Juk E. Hoover nesiruošia jums kelti bylos už jūsų veiklą, o tik papildoma kartoteką jūsų asmens charakteristikai. Pagaliau, jei jau pagrįstai įtarti ir sekti yra nusižen-gimas, tai kaip tada iš viso išaiškinti kriminalinius ir politinius nusikaltėjus, kurių čia net per daug jau yra.

Jokia pasaulio valstybė be policijos neapsieina, o komunistiniai kraštai, kuriems čia rėkiantys marksistai taip simpatizuoja ir visai bando sugriauti šio krašto saugumo institucijas, tik ir laikosi policijos jėga. Šių dienų politiniai nusikaltėliai,

Čiurlioniečiai ir bažnyčios šaipa

Kai mus pasiekia žinios, kad okupuotoje Lietuvoje bolševikai savo suvaržymais ir siekais priverčia bažnyčias užsidaryti, o iš tų bažnyčių padaro sandėlius, arba už naujos bažnyčios statymą jie "sukombinuoja" teismą statytojui, tai tikinčiam lietuviui tenka visa tai su tyliu skausmu pergyventi ir iškentėti. Okupuotoje Lietuvoje bažnyčios yra apdedamos sunkiai išpildomais mokesčiais, o kunigai ir tikintieji persekiojami. Komunistai naikindami religiją ir klastodami Lietuvos istoriją, kartu naikina ir mūsų tautą. Jei nebūtų lietuvių ryžto ir kovos už laisvę laisvuose kraštuose ir pačioje okupuotoje Lietuvoje, bolševikai savo siekais būtų dar toliau pažengę.

Amerikoje veikia lietuvių Katalikų Religinės Šalpos organizacija, kuri rūpinasi persekiojamos bažnyčios šaipa. Kontakte su šia organizacija, šiam pačiam tikslui, Čikagoje susiorganizavo specialus vienkartinis komitetas.

Komitetas su koncertu į Pietų Ameriką. Pirmą kartą šio koncerto eigoje bus atliekami 4 tautiniai šokiai su choro ir tautinių instrumentų muzikos palyda. Ansambliis Čikagoje išpildys visą pilną programą, kuri bus atliekama išvykoje į Pietų Ameriką. Viso jis pasirodys net su 22 dainomis: vyrų, moterų ir mišraus choro. Be tautinių šokių dar dalyvaus solistai, birbynės ir kanklės. Viso bus arti 100 dalyvių.

Čiurlionio Meno Ansambliis yra išdavinęs daugybę dainų, apkeliavęs daugelį kraštų su mūsų melodingąja liaudies muzika. Stipriai muziko A. Mikulskio vadovaujamas Meno Ansambliis yra teikęs daug džiaugsmo ne tik lietuviams, bet ir kitataučiams. Daug apie jį kalbėti ir prirašyta. Visiems jis yra gerai "pažįstamas" ir vėl laukiamas šviesioje Čikagos scenoje su daina, šoku ir muzika, o taip pat linkime geriausios sekmes reikšmingoje išvykoje Pietų Amerikon.

J. ŠLAJUS

Vliko pirmininkas dr. J. K. Valiūnas, lydimas Lietuvos Atstovo Washingtono P. J. Kajecko, š. m. gegužės 6 d. lankėsi Valstybės Departamente. Kelį valandų nuosirdžiamai pasikalbėjime buvo paliesta daug mums svarbių tarptautinių klausimų, ypač ryšių su pastarojo meto įvykiais Europoje bei Tolimuose Rytuose. Valst. Departamentas domėjosi dr. Valiūno paskutinės kelionės Europon išpūdžiais. Dr. Valiūnas Washingtono lankėsi Valst. Departamento iniciatyva.

Vlikas jau ne kartą kreipėsi į laisvuosius lietuvius ir prašė jų siųsti laiškus ar telegramas, bei raginti ir kitur, Brazinskių, Kudirkos ir Somo-kaičių gelbėjimo bylose. Buvo pateikiami ir laišku pavyzdžiai. Tūkstančiai lietuvių tai jau yra įvykdę.

Tačiau buvo ir tokių, kurie, savo asmens vardu, rašė ilgus "memorandumus", juose įtraukdami visai nereikalingų dalykų. Prašoma nerašyti ilgų laišku, bet pasitenkinti trumpais bei konkrečiais laiškais. ELTA

kaip gi gali būti rami sąžinė tie, kurių paslėpti tikslai kartais atidengiami visuomenės ir ji išpėjama nuo pavojingų vilkų avies kailyje ir tuo pačiu pakenkiama jų veiklai, tikslams ir pasitikėjimu jais. Taigi tie ponai šaukdami "Gelbėkite, mus seka!" tuo pačiu tik prisipažįsta ir patvirtina mūsų priežodį - "Vagie, kepurė dega!"

Laisvoji Lietuva

2618 WEST 71st STREET
CHICAGO, ILLINOIS, 60629
Tel. 476 - 3371
839 - 5531

Second class Postage paid at Chicago, Illinois. Published by-weekly on Thursdays by Lithuanian Regeneration Association

Leidžia Lietuvos Atgimimo Sąjūdis. Redaguoja Redakcinė Kolegija: K. Dirks, St. Jakubickas, J. Juoda, Dr. V. Misiulis, J. Miskinis, K. Ozelis, A. Rimas, K. Tautkus, J. Virbalis, P. Žičkus ir V. Semaška.

Įgaliojimas leidejas ir Kol. P-kas V. Simkus

Įvairių autorių straipsniai skelbiami Laisvoje Lietuvoje nevisada reiškia redakcijos ar leidejo nuomonę. Rankraščiai redakcijoje nesaugojami. Grąžinami tik iš anksto susitarus. Prireikus, rankraščius redakcija trumpina ir juos taiso savo nuožiūra.

Redakcija veikia nuo 10 val. ryto iki 5 val. p. p. Ketvirtadieniais nuo 10 val. ryto iki 9 val. vak. ir šeštadieniais nuo 10 iki 2 val. p. p.

Prenumerata metams 6 dol. Atskiras numeris 20 ct.
Subscription per year 6 dol. 20 c. per copy

Janina ir Juozas VALIŪŠAIČIAI, rašytojo Anatolijaus Kairio romano "Ištikimoji Žolė" mecenatai. Knygos pristatymas įvyks š. m. gegužės 29 d. B. Pakšto salėje.

30 METŲ

Birželio 22 dieną sueina 30 metų nuo ano lemtingo mūsų tautos istorijos momento, kai, Vokiečių-Sovietų karui prasidedant, lietuvių tauta vieningai sukilo prieš sovietinį Lietuvos okupantą, paskelbė pasauliui tautos suvereninių teisių vykdymo atstatymą ir sudarė laikinąją vyriausybę. Tai galėjo atlikti tik tauta, kurios valstybinė sąmonė buvo puoselėta istorinėje kunigaikščių epochoje, tautinio atgimimo bei nepriklausomybės kovų laikais ir galutinai subrandinta nepriklausomybės klestėjimo metuose.

Dabar, iš 30 metų perspektyvos su giliu susikaupimu žvelgiame į vieną iš tragiškiausių Lietuvos istorijos laikotarpių.

Nacių-Sovietų 1939 m. rugpjūčio 23 dieną gėdingu susitarimu Lietuva buvo pasmerkta sovietinei vergijai, kuri prasidėjo 1940 metų birželio 15 d. rusams ją okupavus. Nuo to momento prasidėjo Lietuvos sovietizacijos ir sistemingas lietuvių tautos naikinimas, pasiekęs savo viršūnę masinių trėminių metu 1941 metų birželio 14-18 dienomis.

Nežiūrint žiauriausios pavergėjų priespaudos, visoje Lietuvoje gimė ir tvirtėjo pasipriešinimas okupantui, slaptosios spaudos palaikomas ir lietuvių Aktyviųjų Fronto vadovaujamas. Šio pasipriešinimo pagrindinis tikslas buvo atstatyti okupanto sutrukdytą Lietuvos suverenumo vykdymą. Tam palankus momentas atėjo 1941 m. birželio 22 d. vokiečiams pradėjus karą prieš sovietus. Slapta surankioti ginklai buvo nukreipti prieš okupanto karines pajėgas ir iš Kauno radiofono birželio 23 dienos rytą jau buvo paskelbta pasauliui, kad Lietuvos suverenumas vėl atstatytas. Tuojuoju buvo sudaryta ir laikinoji Lietuvos vyriausybė. Tuo būdu po trijų dienų Kauna pasiekusi vokiečių armija rado jį jau lietuvių valdomą ir tvarkomą. Herojiškose kovose žuvo daug pasiryžusių, bet didysis tikslas buvo atsiiektas. Sukilimas vyko ne tik Kaune, bet ir daugelyje kitų Lietuvos vietovių. Taip buvo įrodytas visos lietuvių tautos ryžtas gyventi laisvai ir nepriklausomai.

Birželio 24 dieną laikinoji vyriausybė rinkosi pirmojo posėdžio ir skubiai pradėjo vykdyti krašto administravimo ir tvarkos atstatymo uždavinius. Šis faktas buvo staigmena naujam Lietuvos okupantui ir nesiderino su jo ekspansinės politikos planais. Nei grasinimais, klaida nei vilionėmis okupantas neįstengė vyriausybės paversti savo politikos vykdytoja. Po šešių savaičių darbo Laikinoji Vyriausybė okupanto buvo priversta savo veikimą sustabdyti prieš savo ir tautos valią. Taip baigėsi paskutinis nepriklausomybės švystelėjimas, naujųjų okupantų nuslopintas. Po toėjo treji nacių teroro metai, kurių metu lietuvių tauta vėl išvystė visą kraštą apėmusį pagrindinį pasipriešinimą. Tose pagrindinio kovos sąlygose buvo sudaryta ir vieninga politinė kovojančios tautos vadovybė-Vyriausiasis Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas. Nacinę okupaciją 1944 metais pakeitė bolševikinė, iki šiol tebesitęsianti.

Praslinkus 30 metų nuo ano dingio Lietuvos istorijos momento, šandien galime drąsiai skelbti pasauliui, kad lietuvių tauta nemuris, kol Lietuvos suverenumas bus vėl atstatytas. Tai įrodė 1941 metų sukilimas, visuotinis tautos pasipriešinimas okupantams, herojiškos partizanų kovos, gaivališkas pavergtųjų lietuvių laisvės siekimas ir po pasaulį išblaškytos politinės emigracijos nepaliaujamas ryžtas dirbti ir aukotis tėvynės išsilaisvinimo valandai priartinti. Lietuvos prisikėlimo viltis stiprina taip pat faktas, kad visa eilė valstybių dabartinės okupacijos nepripažįsta teisėta esant.

Vyriausiasis Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas kviečia visus laisvojo pasaulio lietuvius šią reikšmingą sukaktį atžymėti taip, kad būtų padarytas reikšmingas įnašas į Lietuvos vergijos dienų sutrumpinimą.

Įkvėpime ir mūsų jaunajai kartai sukilėlių partizanų herojinę dvasią ir tvirtą pasiryžimą aktyviai įsijungti į Lietuvos laisvinimo darbą. Šia proga raskime būdų atkreipti pasaulio viešąją nuomonę į faktą, kad lietuvių tauta, parodžiusi tiek heroizmo kovoje už savo krašto nepriklausomybę, tebėra sovietų pavergta, rusinama, naikinama, o Lietuva kolonizuojama rusais ir laikoma izoliuota nuo išorinio pasaulio.

Brazinskių, Kudirkos ir Simokaičių bandymai prasiiveržti iš sovietinio kalėjimo atkreipė pasaulio dėmesį į Lietuvos dabartinę padėtį ir pagyveno Lietuvos laisvinimo pastangas išieivioj. Šios sukakties proga įvertinkime Lietuvos pasiryžėlių žygius ir panaudokime juos Lietuvos bylai pasauliui išryškinti.

Suderintomis jėgomis ir ryžtingai veikime, kol sukilimo ir jo pastatytos laikinios vyriausybės didysis tikslas užtikrinti Lietuvos nepriklausomybę, tada okupantų sužlugdytos, bus pasiektas.

VYRIAUSIASIS LIETUVOS IŠLAISVINIMO KOMITETAS

ATREMKIME MELAGINGĄ INFORMACIJĄ

Amerikos žinių tarnyba savo viešaišališkumu ir žinių iškraipymu daug prisideda prie JAV silpninimo ir Sovietų pozicijų stiprinimo. Pas' kutinis pavyzdys buvo C. B. S. "dokumentalinė" programa "Selling of the Pentagon".

Dešinioji spauda organizuoja atkirtį, ragindama rašyti laiškus TV tinklams ir reikalauti, kad jie paruoštų dokumentalinę programą, kuri atidengtų aiškiai matomą KOMUNISTŲ ĮTAKĄ TAIKOS SĄJŪDYJE.

LAISVOSIOS LIETUVOS redakcija pilnai remia šias pastangas ir kviečia savo skaitytojus rašyti tuo reikalu laiškus ir raginti savo draugus bei pažįstamus spausti T. V. žinių manipuliotojus bent kiek skaitytis su tiesa. Tiesos skleidimas padės Lietuvos laisvinimui.

Čia patiekiami adresus paimtus iš savaitraščio HUMAN EVENTS: Elmer W. Lower, President ABC News, Special Events and Public Affairs, 1330 Ave. of the Americas New York, N. Y. 10019, tel. 212-581-7777.

Richard S. Salant, President CBS News Division, 51 West 52 nd St. New York, N. Y. 10019, tel. 212-765-4321.

Reuven Frank, President NBC News, 30 Rockefeller Plaza, New York, N. Y. 10020, tel. 212-247-8300.

Tarp kitko laiškuose galima klausiti:

1) Kodėl ligi šiolei TV neišskėlė komunistų dominavimo "taikos sąjūdįje" (peace movement).

2) Kodėl neiškėlia sovietinio kolonializmo Baltijos valstybėse, Europos satelituose ir Azijoje.

3) Kodėl neišaiškina iš kur JAV anarhistai ir priešamerikiniai demonstrantai gauna lėšas.

L. L. REDAKCINĖ KOLEGIJA

Kur tie mūsų patriotai...

Tėvynės mylėtojai... Taip daug apie tą tėvynės meilę kalbama ir daugiau rašoma... Kas galėtų tam prieštauti. Atrodo, kad ant tėvynės laisvės aukuro nesigailėtų net savo gyvybę aukuoti. O vienok...

Turime vienintelę lietuvių gimnaziją Vokietijoje, o joje mokinių pasigailėtina mažai, nes vos 74. Ar ten gal auklėjami vaikai komunistais? Ar gal ten vaikai, gyvendami bendra butyje, pamiršta moralės dėsnius? Ar gal jie ten suvokieta? Ar gal ten yra didelis pavojus praprasti vartoti įvairius narkotikus, pradėdant mažiausia kenksminga marijua na ir baigiant... ten, kur vaikas ar jaunuolis jau nebepajėgia savęs kontroliuoti bei atrasti nuo tų "pasuitiškų duopų"? Ar gal tėvai, kurių vaikai čia lanko gimnazijas neturi lėšų pasiusti juos į tą vienintelę laivame pasaulyje lietuvių gimnaziją?

Ne ir šimtą kartų ne. Lietuvių Vasario 16 gimnazija Vokietijoje yra didžiai vertingas kultūrinis ir auklėjantis vienetas, kurio vertės nesupranta ir net nenori apie tai rimtai pagalvoti J. A. V.-ių mūsų vadinami patriotiški tėveliai. Reiškia, geriau netekti savo vaikų ir lietuvių bėr doros atžvilgiu, mokinant savo vaikus čia, J. A. V.-se, kur į tuos patiekus klausimus toli gražu ne visuomet neigiamai galima atsakyti. Tai kur gi jūs, lietuviai patriotai, kurie norite, kad vaikai būtų išmokyti ir išauklėti tikrais lietuviais ir dorais piliečiais? Ar ne tą jums siūlo Vasario 16 gimnazija? Kas iš to pigumo leisti į vietines gimnazijas, jei toks didelis pavojus grąšo vaikams pasikęsti pseudokultūringo amerikoniškumo jūroje. Ar ne juokinga, jei nebūtų padoraus liūdno ir net tragiška, kai matai kuriuos tėvus kalbinant vaikus lietuviškai, o tieji atsako angliškai, - jau neminint siaubingų tėvų rūpesčių dėl tų narkotikų vartojimo.

Jei mes vieningai ir teisingai įsivadame dėl Brazinskių ir dėl S. Kudirkos neapdairaus išdavimo, tai kodėl gi mes nesirūpiname savo atžalynu ir nesuiničiame savo vaikus į Vasario 16 gimnaziją tam, kad turėtumėm kas gyvena ir po mūsų, nes jie ten būtų išauklėti dorais ir neabejotiniais lietuviais ir tuo būdu apsaugotumėm savo brangius vaikučius nuo tos amerikoniškos miesčioniškos pseudo kultūros. Pagalvokim, ar ne gėda mums, J. A. V.-se tokiai dideliai lietuvių kolonijai, jei mes leidžiame merdėti vienintelei lietuvių gimnazijai, o vengrai pajėgia savo Vokietijoje gimnazijon suteikti net 370 mokinių ir tai iš visų pasaulio kraštų.

IŠSIKVEPIA RAUDONIEJI

P. ŽIČKUS

Amerikoje demonstracijos nėra naujas reiškinys. Prieš šimtmetį čia buvo demonstruojama. Buvo demonstruojama ir prieš anglus, kada Amerika buvo jų kolonija. Už demonstracijas buvo net sušaudytų. Ir mes lietuviai prisiminėm tuos sušaudytus. Bostone prie vadinamos "Boston Masacre" vietos, kur 1776 m. gruodžio 16 d. anglai sušaudė eilę asmenų už demonstracijas dėl arbatos aukštų takų, demonstruodami dėl Simo Kudirkos išdavimo rusams, padėjom vainiką prie tos vietos, kur tie demonstrantai buvo sušaudyti. Dabar ten yra miesto gatvių sankryža, o tos sankryžos vidury aukso raidėmis įrašyta ta data.

Taigi demonstracijos, kol jos yra taikingos, laikytinos demokratišku poreiškiu. Kada masės randa ką negerą valstybėje ar kitose vietose istaigose ir neturi kitų būdų tam blogam pasipriešinti ar pareikšti savo valią bei protestą, tada yra demonstracijos. Tokios demonstracijos nėra blogas reiškinys.

Prieš eilę metų prasidėjusios demonstracijos nėra dėl Amerikos įsivėlimo į Vietnam karą, tikrumoje tai yra tik priedanga toms demonstracijoms tas karas. Demonstracijų vadai, kurie nori įvesti komunistinę diktatūrą tik pasinaudodami, to karo pretekstu. Pradžioje ir tokios demonstracijos atrodė tik mažą juoką. Tačiau tas juokas juokui nepasibaigė. Praeitą pavasarį ir dar seniau net federalinė valdžia buvo susirūpinusi tomis demonstracijomis. Iš fotografijų laikraščiuose matėm prezidentą Nixoną prie Lincolno paminklo labai susirūpinusiu veidu ir išvargusi kalbantis su demonstruojančiais studentais. Tas vyko labai ankstyvą rytą, kada prezidentas nemiegojęs naktį išvažiavo lyg ir išsiblaškyti. Tada tie demonstrantai sprogdino laboratorijas, degino namus ir universitetų bibliotekas bei naikino kitą turtą. Tokių demonstracijų metu buvo ir aukų. Demonstrantų vadai siekė, kad būtų aukų, nes tas daugiau uždega mases. To jie kaip tik ir norėjo. Juk aiškiai matom kas šioms demonstracijoms vadovauja. Priešaknyse greitoje visada žygiuojama su komunistinėmis vėliavomis, o demonstrantai žygiuoja išskeltomis kumštėmis. Net ir reporteriai rašo ir sako, kad tai ženklas "power to the people".

Dauguma ir tų demonstrantų tuo tiki ir nežino, kad tai yra komunistinės saliatos. Kaip hitlerininkai saliuotodavo ištisę ranką, taip komunistai saliuotuoja sugniaužę kumštį. Mes žinome, kad daugumą demonstrantų sudaro naivūs jaunuoliai, tikėdami, kad jie atlieka gerą darbą. Kiti eina demonstruoti tik todėl, kad jų draugai eina. Teko kalbėtis su eilę demonstravusių studentų. Jis sako, kad Amerikoje yra daug kas taisytina. Kai kas gyvena per daug gerai, o kai kas neturi duonos. Įvairių kompanijų vadai gauna milijonus, o jų darbininkai tik trupinius nuo jų stalo. Kino žvaigždės irgi krauna milijonus. Panašiai yra ir su televizijų žmonėmis. Į aukščiausius valstybės ar federalinės valdžios postus gali kandidatuoti tik turtingieji, o ne tie, kurie ten tikėtų. Žodžiu, labai daug taisytinių reikalų yra. Todėl jaunimas ir eina demonstruoti. Tam tikra dalimi sutinkame su jų pasakymais, nes tikrai yra taisytinių reikalų. Tik jokių būdu nesutinkame su priemonėmis, kurios naudojamos šiam blogiui pašalinti. Svarbiausia, kad dar toliau kalbantis su jais, jie nežino, kad jie neturi jokios programos ir neturi supratimo, kas atsitiktų su Amerika ir kas atsitotų valdžios priesakyje, jeigu jų revoliucija pavyktų.

Gera matėm kur nuvedė rusų tokios demonstracijos. Atsirado komunistinė diktatūra. Lygiai gerai žinom kur nuvedė vokiečių jaunimo demonstracijos, kurios atvedė Hitlerį į valdžią su baisiu nacių režimu. Juk ir anos demonstracijos prasidėjo panašiai.

Ir vis dėlto taip blogai nėra. Pasirodo, kad šių metų demonstracijose dalyvavo daugiau i š High School, negu iš universitetų, o taip pat gausiai dalyvavo visokie "drop-outs", narkotikų vartotojai ir panašūs. Rimti studentai jau pradeda matyti ir suprasti, kur suka tos demonstracijos, kad jie yra tik raudonųjų įrankiai. Todėl raudonieji metėsi net į mokyklas. Juk jauni žmonės, kaip ir stiprių medžių atžalos, galimos lankstyti kur tik norima. Tik mums gaila kai kurių senatorių, kongresmanų, dvasiškių ir neraudonuos profesūrų, kurie to dar nemato ir tiki, kad jie gelbsti Ameriką. Žinoma, dalis profesorių, kaip Bostono universiteto prof. Zinn, kuris yra raudonųjų vadas į komunistinę diktatūrą, žino ko jie siekia.

Ir vis dėlto džiugu, kad šį pavasarį jau buvo mažiau gaisrų, mažiau studentų dalyvavo valstybės grovime ir svarbiausia, tvarkos palaikytojai atliko savo pareigas pasigerėtina. Jie nebuvo pergreičiai tiems valstybės grovėjams, bet tik parodė, kad jų darbas nepasiseks.

Žodžiu, raudonos revoliucijos demonstrantai pradeda pritrukti kvapo. Dar per daug negalime džiaugtis, nes jie dar daug blogo gali padaryti, bet džiaugiamės, kad dalis jaunimo jau suprato, kas jiems vadovauja. Tas grovimas taip greit nesustos, bet tik jis bus sutinkamas pasirusus ir po truputį turės išnykti.

J. VALIŪNAS

Lietuvių Žurnalistų Sąjungos Čikagos skyriaus Valdyba 1970 - 71 metais. Iš kairės sėdi: Marija Peteraitienė - kasininkė ir Antanas Gintneris - pirmininkas. Stovi: Bronius Macevičius - kultūros reikalams vadovas, Juozas Kapačinskas - sekretorius ir Povilas Dirks - vicepirmininkas. Nuotrauka V. Noreikos

Irimas prasideda

Kremlius dabar turi labai daug problemų, kurių NKVD kalėjimai, KZ, šūviai ir pakaušiai, negali išspręsti. Irimas prasideda iš pamatų ir viršūnių. Rusiškas bolševizmas išvarto diktatūrinį despotizmą, koks buvo praktikuojamas senovės laikais beraštėms masėms valdyti. Valdžia laikosi tik ant keturių dirbtinų stulpų: kompartijos, NKVD, kariuomenės ir biurokratinio valdininkų.

Kremlius stengiasi per savo NKVD agentus pajusti ką galvoja tauta, bet jau vėlu. Per 50 metų rusas išmoko tylėti, slėpti, vogti ir kalbėti kas Kremlui patinka. Už tikros nuomonės pareiškimą yra baudžiamas kalėjimu. Taigi Kremlius neturi tikrų žinių ką tauta galvoja ir kaip pasielgtų kritišku momentu. Intelektualai mokslininkai, rašytojai ir studentai jau nebebijo ką parašyti ir būti siunčiami į Sibirą.

Žinoma, prieš pasaulį jie skelbia, kad kuria demokratiją, gerina darbininkų gyvenimą, išlaisvina tautas... Tai yra tik melas ir apgaudinėjimas viso pasaulio. Tačiau visoks melas prieina liepto galą. Šiandien visos Vakarų pasaulis žino ko siekia Kremlius. Vienas būdas beliko įtikinti žmones, užgrobti jėga tautas ir priešus išžudyti. Ką jie ir daro. Bet ir ši Kremliaus politika priėjo liepto galą. SSSR likosi viena su centru Maskva ir komunistų privilegijuota partija. Kitos visos užgrobtos tautos laukia progos išbėgti iš jų globos. Užgrobtų tautų užlaikymas Europoje ir Azijoje Kremlui daug kainuoja. Net įtakingiausia ir stipriausia, komunistų kūrėja, 1917-1923 m., žydų

REMKIME TUOS - KURIE SKELBIAŠI "LAISVOJE LIETUVOJE"

tauta bėga iš Sov. Rusijos ir veda pasaulinio masto kovą prieš Kremlį. Milijardai dolerių yra metami iš žydų centro organizacijos, kad Kremlius būtų sutriuškintas.

Pirmiau Washingtonė buvo nuomonių, kad Sov. Rusijos galybę reikia išlaikyti, kad atsvertų pavojus iš Vokietijos, Japonijos, Kinijos. Dabar ratas apsisukė į kitą pusę ir Sov. Rusija daugiausia kenkia JAV, Britanijos, Vokietijos interesams. Sov. Rusijos išsiplėtimas iki Čekoslovakijos, Bavarijos yra pavojingas Vakarų Europos interesams. Todėl slaptieji karo štabai seniai įspėjo politikierius, kad Sov. Rusija turi eiti iš savo seną vietą (1939 m.). Atstumus į seną vietą, nebekiltų nė Korėjos, Vietnamo nei Izraelio konfliktai, kurie silpnina Vakarų pasaulio interesus. Taigi Kremliaus imperiją reikia sprogdinti ir iš vidaus ir, reikalui esant, iš visų pusių.

SSSR kuriamoji imperija pavergtoms tautoms neša tik vergiją, o ne humanišką gyvenimą. Geležinė uždanga negali kabėti per amžius. Joje randasi vis daugiau ir daugiau skylių pro kurias pagėbs ne tik atskiri žmonės, bet ir visos pavergtos tautos. Mūsų veiksniai, palaikydami glaudų kontaktą su pavergtų tautų komitetais, šias mintis turi tinkamoje formoje ir tinkamu momentu perduoti JAV politikos vadovams ir visai tautai, nes pasaulio išsilaisvinimas eis iš demokratinės JAV.

Simas Kudirka, Simokaičiai, Brauzinskai tai pirmos kregždės, kurie sujaudino žaliais doleriukais apkaitytas amerikonių politikierių širdis.

J. LIAUDIS

NET TAIKOS...

(Atkelta iš 1 pusl.)

kad aš išduosiu šio pasikalbėjimo davinius kokiame nors pareigūnui?

Į kiekvieną klausimą jis atsakė: "ne".

"Tada, tai ko gi tu bijai?" Jis patraukė pečiais, bet nieko neatsakė. Tokios scenos kartojasi jau keturi metai sostinėje. Pasirodo, kad sostinė turi nemažą "derlių" savo stiliaus "pažangųjų intelektualų", kurie dažnai sukinėjasi apie viešbučius ir gerus restoranus, kad sutikus užsieniečius. Ypatingi taikiniai yra diplomatai ir laikraštininkai.

Šie graikai seka įvairias pasakas apie dabartinės valdžios kankinimus ir policinės valstybės fašizmą. Gi patys labiausia kankinasi dėl praradimo parlamentinės valdžios. Jau keturi metai, kai jų pasakos naudojamos pasaulio spaudos antraštelėmis, bet jau silpnėja. Taigi, daugiau negu įtarimas rodo, kad šių pasakų sekėjai labiau įdomaujasi atgauti asmeninį viešpatavimą užuot reikšmingai prisidėjus prie kylančio Graikijos gyvenimo.

Mano bendrą kalbį, pagaliau, pakliuvęs į nuolatinį klausinėjimą, pradėjo aiškinti savo tikslą.

"Mes esame intelektualai, "atsakė. "Žmonės, kurie dabar valdo Graikiją, yra iš žemesnės-vidutinės ar ūkininkų kilmės. Jie nepakankamai išsimokslinę. Kaip mes galime juos gerbti?"

Vienas iš jo pasakymų yra neteisybė. Dauguma pulkininkų, kurie dabar yra valdžios viršūnėse, 1940 m. buvo skubiai apmokyti Graikijos karališkoje karinėje akademijoje karininkų prieš įsiveržusias Italijos armijas, bet vėliau jie baigė savo krašto, Europos, Amerikos ar NATO mokyklose aukštuosius karinius mokslus. Teisybė, kad karinis išsimokslinimas nepadarė juos diplomatais, tačiau Atėnų ministerijos yra užpildytos šiaandien jau su gabiais, jaunais ir daug žadančiais vadais ir modernios ekonomijos tvarkytojais. Iš jų iškils ir ateities politiniai vadai.

"Aš sutinku, kad jūsų kariniai žmonės ne visi kilo iš aukštesnės klasės, "pasakiau. "Bet nebūtinai jie turi būti tik iš jūsų rinktinių žmonių, kad gautų progą dalyvauti valdžioje. Tavo reikalavimas, kad tik "aristokratijs" tikroji demokratijos šalininkė, yra nepateisinamas, nes paniekina pačius pagrindinius demokratijos dėsnius-visų žmonių dalyvavimą valdžioje."

"Ar tu manai, kad tik jūsų klasė turi ypatingas pareigas ir teisę kraštui valdyti? Ir tai iškelia jus aukščiau eilinių Graikijos žmonių?" Bendrą kalbį nutilo vėl.

"Graikijos intelektualų bėdas yra stebėjęs vienas nuolatinis Amerikos gyventojas, kuris padarė išvadą, kad jie net per paskutinius 2000 metų nieko nepasikeitė ir neprisiderino prie besikeičiančio gyvenimo. Atėnų diduomenė vis dar užsispyrusiai tvirtina, kad tik jie yra išrinktoji klasė Graikijai atstovauti. Niekaip negali toleruoti žemesnės klasės, kuri yra kilusi iš tolimesnių krašto dalių."

Ši diduomenė susidarė iš asmenų pataikaujančių karališkimai šeimai, palydovų, rinktinių prekybininkų, buvusių politikų ir atstatytų pareigūnų, kurių kvailumas ir asmeninis garbės troškimas privedė prie 1967 metų įvykių Graikijoje. Niekas daugiau neliko kaip du keliai: karinė valdžia ar politinis pakrikimas. Pastarasis pasirinkimas galėjo kraštą pastūmėti į kairiųjų, prieš NATO nusistačiusių ar komunistų rankas.

Ar šie gaivalai mėgino prisipažinti prie savo silpnybių, kurios 1967 m. Graikiją galėjo įvelti į kančiamų ir sunaikinamų laikotarpį? Dar vis jie svajoja, dirba ir maldauja sugrįžtant "gerų senų dienų". Man atrodo, kad šios dienos pateko į praeities istoriją. Per paskutinius keturis metus žmonės, atsikė-

Lietuvių Fondo baltaus (V. 12) Los Angelėje programos (farso "Išlaisvintos moterys") dalyviai: (iš kairės) Viltis Jatulienė, režisierė Dalila Mackialienė, Deivickienė, E. Dovydaitienė, Čekauskienė, R. Aukštikalnytė, V. Dovydaitis, Kalvaitienė ir Urbanienė. Programa labai gražiai pavyko.

lę iš mažų miestelių ir krašto, pasirodė yra geri planuotojai ir vado vai, negu jų pirmtakūnai. Jis visiškai pakeitė krašto valdžios viršūnes, kur karinė valdžia sėdi, bet ir visas įstaigas ir skyrius. Jis išdrįso kovoti prieš duodamą pirmenybę ir šeimyniškumą. Išplėtė viešų darbų programą ir pačius tolimiausius kalnų kaimus ir Aegean salą.

Kvalifikuoti stebėtojai yra vienos nuomonės, kad artimoje ateityje subręs ir susitvarkys ir politinės srovės. Atidėliojimas rinkimų yra kai ką ižeidęs, įskaitant Amerikos diplomatus, bet tendencija reiškiasi, kad bus praversti rajonų ir parlamento rinkimai. Taip pat, atsargiai pranašaujama, kad ir karalius Constantine, tuoj po rinkimų, bus atšauktas.

Dabartinė valdžia irgi yra padauriusi klaidų. Atsirado nauji keliai favoritizmui įstaigose. Graikų valdžios, dėja, niekados neišvengė šio kryžiaus kelio. Ir kariniai vadai kartais būna šiurkštoki, ne taip diplomatiškai išauklėti, kaip kad buvo si diduomenė. Bet jie, vis dėlto, pasiekė žmones ir jų širdis.

"Jie yra padarę daug gero kraštui, "pasakė Amerikos diplomatas.

"Pastatė kelių, įrengė drėkinimo kanalų, pastatė mokyklų ir perkėlė dirbtuves į tokias vietas, kuriose ligi šiol dar nebuvo pramonės. Įvedė ir kaimus elektrą, kurie buvo - šimtmečiais užmiršti. Ji pateko į ten, kur tikroji krašto stiprybės gyvena."

"Žinoma, yra buvę klaidų, "jis sakė, "bet balansuojant perversminės valdžios laimėjimus, tenka pripažinti jų pastangas krašto gerbūviui pakelti ir politinę ramybę".

PATS GERIAUSIAS NAMAS

Žmogui nusibodo jo turimasis namas, ir jis nutarė parduoti. Jis pavėdė tą pardavimo būzn sutvarkyti agentui. Netrukus gavęs laikraštį, jis užtikio įtaigų skelbimą, kuriame iškeliamos visos gerosios jo namo ypatybės, o, be to, buvo pridėta ir namo fotografija. Tada jis pažūrė į tą skelbimą ir fotografiją, nusklubėjo pas agentą.

- Žinai, -sako, -nebeparduok mano to namo. Skelbimas įtikino mane, kad tai yra namas, kokio aš visą gyvenimą norėjau.

DURYS - LANGAI

įvairių spalvų ir kainų.

Geležinės turekliai ir "aluminium" "siding".

Naujausi balto emalio ir "stainless steel" žieminiai langai.

ALUMINIJAUS RYNOS (Gutters)

vandens nubėgimui. Nerūdija ir nereikia dažyti.

TVOROS - STOGELIAI įvairių medžiagų ir spalvų.

KOSTAS BUTKUS

TEL - PR 8 - 2781

A & L INSURANCE AGENCY Income taxes
Real Estate -mortgage loans, 4645 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.
60609 . Telef. Nr. 523 - 8775 Notariatas

SAVININKAS

Aleksas LAURAITIS

Turime gyvybės draudimus nerūkantiems pigesnėmis kainomis, ligoninių, nemutraukiamų pajamų, automobilių vairuotojams nuo 16 iki 80 metų, nuo gaisrų ir visus kitus draudimus.

PILDOME INKOMTAKSŲ blankus

TRYS ŠEIMOS GENERACIJOS APTARNAUJA MŪSŲ KLIENTUS!

Stanley Sr. Stanley Jr. Stanley III Robert

NEW ONLY \$2313
1971 PLYMOUTH "DUSTER"
BALZEKAS MOTORS
Plymouth Fusy-GTX-Roadrunner-Barracuda-Duster
4030 ARCHER VI 7-1515
(25 New 1970 Plymouth Station Wagons-Air Cend.)

FIRESTONE PADANGOS (TIRES)

Neribota garantija iki susidėvėjimo. Ratlankiai (Wheels)

Taip pat atliekamas ratų reguliavimas ir balansavimas (Wheel alignment and balancing). Stabdžiai (Brake service), motoro regul. (tune up), keičiamos dalys, alyva, tepimas ir kiti patarimai.

Country Auto & Tire Service

2423 W. 59 Str., Chicago, Illinois, 60629.
Telef. G.Rovehill 6-7777. Val. kasdien 7 v.r.
- 7 val. vak., šešt. 7 v.r. - 3 v.p.p. Sekmadienį - uždaryta. Kitu laiku pagal susitarimą.

Savininkas Mikas ČESAS

DR. FRANK PLECKAS

OPTOMETRISTAS

Kalba lietuviškai

Naujoje vietoje
2618 West 71 st. St., Chicago,
Ill. 60629

Tel. 737 - 5149

Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses".
Valandos pagal susitarimą.
Uždaryta trečiadieniais

MAZEIKA & EVANS FUNERAL HOME

THREE
AIR-CONDITIONED CHAPELS

Parking Facilities

6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-9800

PETKUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TEVAS IR SŪNUS -

THREE MODERNIOS KOPLYČIOS:

2533 West 71st St. Telef. G.Rovehill 6-2345-6

1410 S. 50th Ave., Cicero TOWNhall 3-2108-09

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS C. LACK (LACKAWICZ) IR SŪNOS

2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1313

2314 W. 23rd PLACE Tel. VIRginia 7-6672

PETRAS BIELIONAS

4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3578

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YARDS 7-4406

POVILAS J. RIDIKAS

3354 S. HALSTED STREET Tel. YARDS 7-1011

JURGIS F. RUDMIN

8319 S. LITUANICA AVE. Tel. YARDS 7-1188-1139

VASAITIS - BUTKUS

1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLYmpic 2-1003

LEONARD BUKAUSKAS IR SŪNOS

649 East 162nd Street, South Holland

10831 South Morgan Avenue, Chicago

TEL - CO. 4-2328

LENKIŠKASIS KVAITULYS

Iš tiesų, ar pajudėjome šia proga bent įspėti imperialistus lenkus, vis plečiančius Lietuvos bei lietuvių atžvilgiu senuosius agresyvinius tikslus, anų lenkų šventiniame atsišaukime išreikštus ir lietuviškoje spaudoje (š. m. 1 geg. "Naujienose") paskelbtus?

Atrodo, rimtas klausimas – kodėl nepajudėjome?

O, štai, mūsų geriausi bičiuliai ukrainiečiai sukruto, susibūrė ir tikrai efektingai protestavo!

Ukrainietis studijos Olegas Savčuk, susikvietęs dar 24 savo kolegas, gubernatoriui Ogilvie pradėjus (Humboldt Parke, prie Tado Kosciuškos paminklo) kalbėti, ištisė drobinis plakatus – "Šalin rankas nuo Ukrainos!", nuo Lvovo ir t. t.

Lenkai žvėriškai apkūlė ukrainiečius studentus, bet tikslas bei efektas pasiektas pasigerėtinai! – ka matome iš Polonijos oficiozo, kai pats vyr. redaktorius Jan. F. Krawiec, ir tai vedamųjų skiltyje, pirmuose puslapiuose, tiesiog desperavo, nesiškai tydamas su žodžiais ir prirašydamas gryniausiu nesąmonių.

Ir štai dar kas rodo ukrainiečius tikrai efektingai pasiekus tikslą: Polonijos oficioze (12 gegužio) jau paskelbtas komunikatas, iš kurio aišku, kad lenkuose kilo didžiulė audra, nes štai jau iširo anas jungtinis "Rytinių Žemių Komitetas", kurio visuotinis susirinkimas buvo su šauktas gegužio 16 d.

Bet, reikia manyti, tai dar tik pradžia – laukina tragiškesnių įvykių, kurie vystysis ukrainiečių demonstracijų poveikyje. Aišku, išdavos būtų žymiai efektingesnės, kai ir mes būtume prie ukrainiečių prisijungę. Tad ar nevertėtų nors sykį pasvarstyti kodėl neprisijungame? Ir padaryti atitinkamas išvadas.

Protestacinių, bet jau savotiškų "žygių" pasireiškė ir žinomos salos atstovai, matyt, jau gerokai anksčiau pasiruošę tam "žygiui", būtent: "Slodkowski Sausage Co" parūpintam puošniam vežimui, su šių metų lenkų "grožio karaliene" bei šešiomis asistentėmis, priartėjus Augustos-Western sankryžai, į šiltais išpuoštas lenkes, pasipylė kiaušinių kruša. Suklydo lenkės – ne tiek dėl fizinio skausmo, kiek dėl tryniamais išmargintų šilkų.

Polonijos oficiozo redaktorius, ukrainiečius apšaukė fanatikais ir chuliganais, o kiaušinių svaitytojus – provokatoriais.

Gal skaudžiausiu protestu lenkams buvo clevlendiškio didžiojo "Plain Dealer" (3 geg. laidoje) nuolatinio bendradarbio Esterhasio (spėtina, vengrų kilmės) idėtas straipsnis, nesmagiai apibūdinęs lenkus iš viso ir dar atidengęs kitų tautybių labai nemalonius lenkų atžvilgiu nusiteikimus. Clevlendiškiai lenkai jau net per čekagiškį oficiozų tiesiog šaukiasi "dangaus keršto" Esterhasiui, na ir – visam "Plain Dealer" kolektyvui. Iš viso, šių dienų lenkų spauda nestokoja kerštingų grąsinimų jų didelių nesekimų kaltinimams net apvaizdai – už šaltą bei lietingą orą. Tik... lietuviškasis elementas neužsimintas – lyg tokio čia visai nebūtų...

Lenkų imperializmą vaizduojantis vežimas buvo velkamas Čikagos gatvėmis š. m. gegužės 2 d.

KAIP LENKAI SAVO MELAIS APGAUDINĖJO VAKARŲ PASAULIO VIEŠĄJĄ OPINIJĄ

J. VENSLOVAS

1918 m. atkuriant Lietuvos nepriklausomybę, didžiausias priešas buvo Lenkija. Lenkai visais galimais būdais stengėsi sutrukdyti, kad tik Lietuva savarankiškai neatsistatytų. Negalėdami tai padaryti, tada klaingai užgrobė Lietuvos amžinąją sostinę Vilnių ir dėjo visas pastangas, kad Klaipėdos kraštas nebūtų priskirtas prie Lietuvos.

Kaip žinoma, tuomet lenkai netik stengėsi užgrobti visą Lietuvą, bet ir Ukrainą (seniau Trakiją), Gudiją ir net Latviją. Savo imperialistiniams tikslams pateisinti Lenkija išvystė milžinišką propagandą Vakarų pasaulyje. Leido daugybę propagandinių knygų bei brošiūrų įvairiomis kalbomis. Šia proga norisi supažindinti su lenko propagandisto W. Lutoslawski "Lithuania and White Ruthenia", Paris, 1919 metais išleisto brošiūros melagingomis tezėmis.

Propagandistas Lutoslawski šios brošiūros 4 pusl. rašo: "Lietuvių skaičius nesiekia 2 mil. ir jų etnografinė sritis nepasiekia senosios sostinės Vilniaus, kuris dabar pagrindinis yra lenkiškas. Tačiau čekų istorikas prof. dr. L. Niederle savo veikalė "La race slave", Paris, 1916 m. 74 pusl., patiekdamas statistiką įvairių slavų tautybių, randa: "Mes ra-

Tur būt tik mažam skaičiui lietuvių tektų aiškinti tikrovę turinį prasmės, išreikštos žodžiais "Rzeczpospolita Obejga Narodow", kurioje yra ne tik priminimas lenkam, bet ir pateisinimas jų visokių veiksmų įgyvendinti lenkiškus siekius "od morza-do morza", t. y. Lietuvos prijungimą.

Tiesa, yra visokių kolekcionierių, pradedant pašto ženklais ir baigiant... senais batais, bet nors kas susigundytų surinkti minėtus atsišaukimus bei lenkų rezolucijas – gal mūsiškiai užsidedėliai k a l b e t i s u imperlenkais bent kiek "atautų".

Mums dar įdomesnės – nes jau atviresnės išryškinančios lenkų agresyvių siekius – rezolucijos. Štai, pvz., š. m. clevlendiškės Polonijos rezolucijos ištraukėlė: "...Kaip lenkai, pasižadame ištikimai saugoti mūsų tautinius idealus... ištikimai tarnauti siekiant Polonijos tikslų ir visais atvejais ginti nuo pasikėsintųjų (pavyzdys – sumuštieji ukrainiečiai – jėd) ... Reikalaujame iš JAV valdžios, kad galop būtų išgirstas, čia, 10-ties mil. Polonijos balsas... Reikalaujame grąžinimo Sov. Rusijos (Sic!) užgrobto Rytinių Žemių su Vilniumi ir Lvovu... Remiame Amer. Pol. Kongreso vyriausios valdybos siekius... atseit ir Voluinės su Podole prijungimo – kas APK vyr. valdybos jau buvo akceptuota, liet. spaudoje paskelbtame atsišaukime.

Solidų tomą sudarytų tokios lenkiškos rezolucijos, vis atspindinčios lenkų agresyvių pasinešimų. Tik kodėl tai mus anos rezolucijos neįdomina?

Grynai tautiniai susikaupusioje bendruomenėje neturėtų būti bent jau ryškių oportunistinių pasireiškimų. O štai mūsų atvirėščiai – tautinių organizacijų vadovybėse ruošiamasi "pasikalbėjimams". Net mūsiškoje spaudoje ("Drauge" su pakeleiviais) jau vis dažniau aptinkama palanki reklama tiems lenkam, kurie turėtų būti – dėl savo ultra-šovinistinių žygių – bent tylą apeinami. Dar daugiau, jie pristatomi, kaip jau buvo minėta, "kupranugariai džionkondomis"...

Kas tai? – ar vėl pradėsime nuo išdavimo lietuvių tautinės esmės? Ir tai jau mūsų lietuvių bei kritiškiau šių metu – vieni štai katekizuoja miškus lietuviškai, dar kiti gėdinasi gimtos kalbos, tretį raudoniesiems maskoliams laižosi, o štai dabar dar lenkam, kurie viską niekina, kas lietuviška, tik Vyti tevartoja – imperpropagandai.

Suvalkti reikia! – iš savo vadovėlių išmetė žodį "LITWO", palikdami tik "Ojczyzna moja"... Atseit, savo impertikslams išniekino savo vadinamą pranašą!

Juk atrodo, kad nieko negali būti komplikuoju štai paprastame svarstyme: gyveno lietuviškai – tautiniai nusiteikę žmogus – aiškiausio teroro, šiuo atveju lenkiškos okupacijos sąlygomis bei aplinkybėmis. Tad ar ne aišku, kad toks suterorizuotas, o dar kiek išklesnis, turėtų nenustoti svarstęs bei ieškojęs būdų išsilaisvinti.

Ir štai dabar, drąsiai galima sakyti – kovotojas, kodėl tai užmiršo ne tik ankstyvesnį kovinį tikslą, bet ir sunkius išgyvenimus, ir siekia kontakto su anais, buvusiais teroristais...

O mes ką į tai?

Jonas D. Č E S N A

dome kitur mažas lenkų grupes: 10 nuošimčių Gardino gubernijoje ir 8,2 nuošimčių Vilniaus gubernijoje". Gi dėl Vilniaus lenkiškumo Amerikos istorikas prof. C. Manning "The Forgotten Republics", New York, 1952m. 156 pusl. konstatuoja "...dėl lenkų ištikinimo, kad Vilnius buvo 1918 m. grynai lenkiškas, tačiau tikrąją daugumą gyventojų nebuvo nei lenkai nei lietuviai, bet žydai".

Lenkas Lutoslawski 5 pusl. įrodinėja "Faktas, kad Lietuva etnografiškai yra per maža išlaikyti savo politinę ir ūkišką nepriklausomybę..." Bet gyvenimo patirtis parodė, kad Lietuva be niekono pagalbos ne tik atkūrė savo nepriklausomybę, bet daug geriau ekonomiškai tvarkėsi už pačią Lenkiją. O kad pasaulinė katastrofa įvyko, tai ne lietuviai kalti, o lenkai – jie darė su Hitleriu sutartį ir padėjo Hitleriui užgrobti Čekoslovakiją. Tai patvirtina amerikietis J. Steel "The Future Europe, U. S. A., 1945 m. 14-15 pusl. "Hitleris su Lenkijos pagalba ruošėsi karui. Lenkijos užsienio politikos balansas 1939 m. buvo visai liūdnas."

W. Lutoslawski 8 pusl. giriasi "Lerkija per 400 metų vykdė savo misiją, gindama Europos laisvę prieš mąskolius, totorių ir turkų rytų despotizmą", kas prieštarauja istorinei tiesai. Italų senatorius ir istorijos profesorius R. Ciasca, susipažinęs su istoriniais šaltiniais, aiškiai tvirtina "Ne lenkai, bet lietuviai savo susinaikinimui išgelbėjo Europą nuo mongolų antplūdžio."

Tame pačiame 8 pusl. Lutoslawski niekina senąją Lietuvos valstybę "Lietuva 14 amž. buvusi rytų despotinė valstybė". Kad Lietuvos valdovai nebuvo jokie despotai, tai nunai tvirtina Ukrainos kom. pirm. prof. Jus-kiewitch "Ukrainiečių tautos istorijos laimingiausi metai buvo, kada Ukraina valdė Lietuvos valdovai". Gi baudžiava, kaip žymus visuomenės ir teisės mokslo žinovas prof. A. Janulaitis tvirtina, į Lietuvą atėjo 1447m. iš Lenkijos. Jei ką galima prikišti Lietuvos valdovams, tai lietuviški ištiziūmų: jie nesirūpino lietuvių kalbą padaryti valstybine kalba, o leido lengva širdimi Ukrainoj ir Gudijoj slavų popams susilavinėti senuosius trakų gyventojus. Istoriniai šaltiniai ir archeologinės iškasenos byloja, kad prieš Atilos hūnų invaziją (apie 4 amž.) Ukrainoj klestėjo aukšta trakų kultūra ir jie garbino tą pačią Lietuvos dabartinę Vyti. B. Pick "Trakische Muenzbilder" dr. G. Kazarow "Die Denkmäler des Thrakischen Rittergottes" ect.), jie kalbėjo artima lietuviams kalba. Gi Vytautas kolonizavo Lithuania Propria visokią svetimaučiais ir nesirūpino įvesti Lietuvoj Katalikų Bažnytinės provincijos. O lietuvis regeneratas Jogaila, kaip vėliau matysime, pavesdamas Lietuvos švietimą Krokuvos Universitetui, padėjo Lietuvos žlugimo pamatus.

Toliau W. Lutoslawski 10 pusl. iškraipo teisybę "1566 ir 1589 m. Lietuvos statutai buvo paruošti pagal lenkų įstatymų dvasią". Iš tikrųjų, Lietuvos Statutai buvo paruošti pagal Lietuvos papročius ir pagal romėnų teisę, kur tuomet dominavo visam kultūringam pasaulyje. Lietuvos Statutas buvo lietuvių valstybingumo genijaus vaisius ir buvo tuomet laikomas vienas iš geriausių visame pasaulyje.

Pagaliau 15 pusl. Lutoslawski perakis meluoja "Lietuva po lenkų valdžia turėjusi aukštą švietimo lygį.. Priešingai, mūsų istorikas prof. Z. Ivinskis, kuris gerai susipažinęs su šiuo klausimu, Aidai, 1953 m. 9 nr., randa "Jogailos gausiai apdovanotas ir naujai perorganizuotas Krokuvos universitetas savo išimtinio monopolio laikė ir Lietuvos plotą, nes Jogailos akte buvo pažymėta, jog skiriamas ir Didž. Lietuvos kunigaikštystei. Krokuvos u-tas todėl labai kietai laikėsi savo monopolinės privilegijos ir per 200 metų nepasirodė jokio ženklo organizuoti kokią nors švietimo įstaigą Lietuvoj".

Nesijaudina propagandistas Lutoslawski 26 pusl. tvirtindamas "Lenkai niekuomet nenaudojo spaudos prieš lietuvius". Kam būtų šis melas neaiškus, tegu pasiskaito: kan. K. Prapolanis "L'Eglise polonaise en Lithuania", P. Ruseckas "Savanorių žygiai", P. Šalčius "Lenkų samoklas Lietuvoje", P. Savickas "Kaip lenkintas Vilniaus kraštas", prof. M. Biržiškos "Vilniaus goltota" ect.

Galiausiai paaiškėja ir lenkų tikslai, kai 23 pusl. rašoma "Emigracijos banga iš tankiau apgyventos ir pramoningesnės Lenkijos plauks į mažiau apgyventą ir mažiau pramonė išsivysčiusią Lietuvą, Lietuvai reikės patyrusių darbuotojų iš Lenkijos". Gi imperialistiniai Lenkijos siekimai nužymima "31 pusl. "Septynių upių baseinai: Oderio, Vyslos, Nemuno, Dauguvos, Dniestro, Būgos ir Dniepro sudaro natūralią sistemą."

Iš šios imperialistinės Lenkijos užsibrėžtos politikos turėtų pasimokyti ypač gudai, nes šioje brošiūroje keliose vietose nužymėtas ir liūdnas Gudijos likimas, kur aiškiai galima numatyti kas atsitiktų su gudais, jei lenkų agentas Abramčikas perimtų Gudijos vairą, kuris visokiais būdais stengtųsi gudus supiudyti su lietuvių, reikšdamas neteisingai pretenzijas į lietuvių žemes.

Nemažiau turėtų pasimokyti ir latviai. W. Lutoslawski "Lithuania and White Ruthenia", 1919 m., 19-20 pusl. tvirtina "Šiaurės Lietuvos yra mažas kraštas vadinamas "Polish Inflanty", apgyventas latvių katalikų, kurie patys save vadina letgaliais. Šie apskrūčiai abejose Dauguvos pusėse su Inflantija sudaro tolimesnę Lenkų organizacijos išplėtimą link šiaurės... "Jei latviai, kada smurtininkas Želigowski žygiavo į Lietuvą būtų padėję lietuviams, tai Vilniaus sritis būtų likusi lietuvių rankose ir tuo būdu aiščių plotas būtų didesnis ir jėga galingesnė. Bet tuomet trumparegiai Latvijos politikai išakė Latvijos kariuomenei grobti lietuvių žemes. Tačiau jeigu lietuvių kariai būtų neatlaikę prie Giedraičių ir Širvintų, tada ir Latvijos likimas amžinai būtų palaidotas, nes Lenkijos kariuomenės štabe buvo išdirbtas planas tuomet taip pat užimti ir Latviją.

Seigan's

VYRŲ IR BERNIUKŲ KRAUTUVĖ
4640 South Ashland Ave. Tel. Yards 7-1272

Atdara vakarais: pirmad., ketvirt., o kitomis dienomis iki 6 val. vak.
HARRY SEIGAN kviečia visus vyrus ir jaunuolius atvykti ir išrinkti, koks didžiulis yra pasirinkimas rūbų rudens ir žiemos sezonui, geriausių firmų, kaip Groshire, Botany "500", Phoenix ir kt. naujausios mados.

KĄ TIK GAUTA IŠ ITALIJOS KOSTIUMŲ, MARŠKINIŲ IR KITOKIOS APRANGOS

Pirkę pas mus drabužius, būsite patenkinti, nes mūsų siūvėjai čia pat vietoje jums pritaikins ir nieko už tai nereikės mokėti. Visos berniukų aprangos gaunamos įskaitant stambius (husky).

J. I. B. Patentuoti geriausi vaistai galvos odai ir plaukų priežiūrai Amerikoje, Kanadoje ir Europoje. Užsakymus siunčiame paštu. Siųskite \$6.00 money order – J. I. B. Laboratory, 1437 So. 49 Ave., Cicero, Ill. 60650. J. I. B. vaistai gaunami: 2498 Daugail Ave., Windsor, Ont., Canada; Europoje – 7 Stgt. 50 Duisburgerstr. 7-10, W. Germany; Chicagoje – Pharmacy – 5000 W. 16th St. 60650, J and J Pharmacy – 2557 W. 69th St. 60629; Pharmacy – 4754 So. Wood St., 60609; Pharmacy 2923 Milwaukee Ave., 60618; Pharmacy – 1147 N. Ashland Ave., 60622. U. S. A. visuose steiguose Pharmacy-Drugs ir Moterų-Vyrų salonams orderius su money čekiais siųsti J. I. B. Laboratory. ADRESAS – RED BOOK 231 PUSLAPIS.

Pasaulyje vienas iš tūkstančio žmonių kalba lietuviškai.

Ar tu vienas iš jų?!

~*~*~*~

PERLAI MŪSŲ JAUNIME

Dr. Vincas Kudirkas, anais Rusijos carų okupacijos laikais, šaukė mūsų tautai: "Kelkitės, kelkitės, kelkitės!" Ir tauta kėlė. Šiandieną vėl mūsų jaunosios kartos patrijotiškasis jaunimas kreipiasi į mus nauju, bet panašiu šūkiu: "Atbuskite, atbuskite, atsipeikėkite...!"

Tauta, kuri per ištisus tūkstančius metų išlaikė savo kalbą, kultūrą ir buvo sukūrusi galingą ir didelę valstybę, negali neprisikelti iš ištikusios nelaimės, iš vergijos pančių. Nežiūrint, kad ji šiandieną perblokšta, demoralizuojama, skaldoma plėšoma ir naikinama. Ji vėl, kaip ir visais amžiais, gimdo, augina ir brandina naujus tautos vadus, naujus Kudirkas, Basanavičius... Tie nauji išvalgūs mūsų tautos kovotojai ir vadovai, kaip ten okupuotoje Lietuvoje, taip ir čia išeivijoje, vieni iškylo, kiti kaip deimantas rusena giliai paslėpti tautos gelmėse.

Mūsų jaunosios kartos balsas išeivijoje ilgai tylus, jį smaugė įvairiausi mūsų tautos parsidavėliai, okupanto tarnai, jie stengėsi mūsų jaunimą taisyti klystkeliais ir įtikinti, kad okupuotoji Lietuva yra laisva valstybė, kad komunizmas yra pasikeitęs, kad su tauta reikia bendrauti ir bendradarbiauti. Ir štai vienas iš tokių straipsnių buvo tilpęs leidinyje "MŪSŲ VYTIŠ" 3-4 Nr., parašytas ponios Lyvijos Garsienės. Tas straipsnis toks išvalgus ir taip aiškiai atidengia sovietų kėslus ir jų gudriai suplanuotus spąstus mūsų sunaikinimui. To straipsnio ištraukos būtų per mažai įtikinančios, jį visą reikia perspausdinti visoje mūsų patriotinėje spaudoje ir kiekvienas lietuvis, o ypač jaunimas, turėtų

Lyvia BRAŽĖNAITĖ-GARSIENĖ, žemiau talpinamo straipsnio autorė.

jį atsiminti kaip kasdieninę maldą. Todėl šį straipsnį žemiau ir talpiname. L.V.

PERAUKŠTA KAINA

LYVIA GARSINĖ

Viena iš opiausių šių dienų lietuviškos išeivijos visuomenės problemų yra "bendravimas su kraštu" (bendradarbiavimas) klausimas. Šis klausimas svarbus ne vien dabarčiai, bet ir lemiantis šios išeivijos ateities veiklos kryptį bei likimui.

Dalis šios bendravimo-bendradarbiavimo problemos aštrumo yra grynai semantikos-sąvokų bei terminų naudojimo-klausimas. Tas pats veiksmas gali būti vienu (dažniausiai pačių veikėjų) pavadintas bendravimu, o kitų pavadintas bendradarbiavimu. Kaip jau Vitalija Ruibytė, savo straipsnyje "Bendravimas su Kraštu" (MŪSŲ VYTIŠ, 1969 m. Nr. 3) pareiškė, "bendradarbiavimas" savaime neskaniai skamba daugumos ausyse. Tikru moje, bendradarbiavimas, "ryšių su Lietuva" kontekste, plačios visuomenės mintyje surištas su "kolaboracijos" sąvoka: tai ne bendradarbiavimas su broliais lietuviais Lietuvos laisvai ateiviai, o bendradarbiavimas su Lietuvos okupantu bei okupacijos tarnais (ar tai lietuvių ar ne lietuvių kilmės), kurio rezultatas yra gilesnis įtvirtinimas okupacijos ir susilpninimas Lietuvos laisvės vilties.

Tačiau visiškai atmetimas "bendradarbiavimo" termino ir apsiribojimas vien "bendravimo" terminu (kaip daro V.R. savo straipsnyje ir kaip daro dauguma "bendravimo" šalininkų) yra intelektualiniai nesąžiningas, nes, iš kitos pusės, "bendravimo" terminas savaime turi gėrio aureolę. Tad, bet kam norint užkirsti kelią objektyviam įvertinimui paskiro veiksmo gerumo ar blogumo, užtenka pavadinti tą veiksmą gražiai skambančiu "bendravimu".

Tikras esminis ginčas šioje problemoje yra -kur ta riba tarp, iš vienos pusės, reikalingo bendravimo su tautiečiais, kuris kuo žemiausia kaina Lietuvos laisvei kuo daugiausia padeda išlaikyti tautos dvasią, ir, iš kitos pusės, bendradarbiavimo, kurio, nežiūrint kaip gražiais sumetimais, galutinė pasėka yra pagalba okupantui ir jo kvailingams, siekiantiems užtroškinti tautos dvasią. Todėl lemiamas punktas bendravimo-bendradarbiavimo klausime yra ne veiksmo siekiniai, o veiksmo kaina tautai ir tautos laisvei.

Deja, kaina už didžiąją dalį to, kas mums pristatoma kaip bendravimas, yra jau dabar mokama. Suskaldymas mūsų išeivijos, pav., yra viena pasėka, kuri visiems matoma. Tačiau įdomu, kad "bendravimo" (naudojant V.R. terminą) šalininkai kaltina savo kritikus skaldymu, greičiausiai pagal principą, kad geriausias gynimasis yra stiprus puolimas. Antraip visuomenė atsimintų, jog tie "bendravimo" naujų kelių ieškotojai yra tie, kurie atskilo nuo išeivijos priimtų nuomonių ir nutolo nuo bendrai nustatytos linijos; jog jie yra tie, kurie vis siekia (nevisuomet sąžiningai pristatant pilną vaizdą savų įsitikinimų) ir kitus atskelti nuo tos nuomonės kamieno -o kas priešinasi atskėlimui, jų akyse tampa "skaldytoju", nes neatkyla ir nenuveina pas juos.

Nors skaldymas yra iš esmės kenksmingas, kad dalina mūsų ir taip jau nedideles jėgas, yra kenksmingesnis dar ir todėl, kad nukreipia tas mūsų jėgas nuo tautos laisvės kovos.

Tačiau, pati didžioji "bendravimo" žala tautai yra ta, kad... lietuviškos išeivijos nusistatymas siekti Lietuvos laisvės ir pastangos nutildyti tos išeivijos balsą pasaulinėje viešumoje. Jau ne vienas veiklesnis asmuo, siekdamas susitikimo arba sužinojimo apie giminių galimą atsilankymą, yra staiga aptilęs ir ne vien tik apsilankymo laikotarpiui. Pavyzdžiui, vienas lietuvis iš New Jersey savo draugams net pasigyrė, kad SSSR at-

ŽEMĖ PAVASARIAIS

Alyvų kvėpėjimu apsvaigo žemė,
Išpurentas juodžemis,
Artojo rankos paruoštos grūdai.

O žeme, žeme
Kokia tu graži pavasariais!
Žadėjimo, vilties pilna,
Įberto grūdo derliaus belaukianti.

O žeme, žeme
Kokia tu žavi pavasariais!
Tarsi miglotam rytmetį
Sodriai pražydusi alyvų kekė.

VYŠNIA

Pražyda tu, vyšnia,
Visa kvapi, balta,
Lyg motaka
Puošni, lengva.
Svajoji vasarą...
Svajoji derlių...
Sulauksi derliaus!
Jei nepakąs žiedų,
Užėjusi šalna.

A šarėlė

MIELAS JAUNIME!
SKAITYK IR PLATINK

LAISVĄ LIETUVĄ

stovybė pratepusi jo broliui leidimą pabūvoti JAV-se, kadangi "Tu esi geras žmogus, nekalti ir neveiki prieš Sovietų Sąjungą..."

Nors kiekvieno balso praradimas Lietuvos laisvės kovai kenkia, pirmojo jaunimo kongreso tono pakeitimas buvo tai kovai dar didesnis smūgis - ypač palyginus su galimais to kongreso atsiekimais. Gi visiems turėtų būti žinoma, kad J.K., nors buvo gražus lietuviškos jaunimo susibuvimas, vis vien nuvylė tuos, kurie pasitikėjo kilniais ir griežtai prieškomunistiniais aukų rinkėjų šūkiu. Galima įtarti, kad buvo ryšys tarp J.K. pakeistos krypties bei kovingumo nusilpninimo ir J.K. rengėjų, nepersėkmingai nuslėpti noro "pabendrauti su tautiečiais" atsikviečiant "delegaciją" iš pavergtos Lietuvos ir Kongresą.

Bendravimo pasėkoje lietuviškos išeivijos balsas yra tildomas bei neutralizuojamas ir ne tiesioginiais būdais, pvz., kai kurių smėnų siūlymais nebereikalaujant visiškos nepriklausomybės Lietuvai, o siekti tik satelinio statuso. Priedu, kiekvieno lietuvių kelionė į okupuotą Lietuvą savaime neutralizuoja kitų lietuvių veiksmus Lietuvos laisvės kovoje, nežiūrint kiek tas keleivis išsivaizduoja savo kalbą ar veiksmais Lietuvoje pakenkiant Sovietinei propagandai. Kaip prancūzų komunistuojantis rašytojas Jean-Paul Sartre pasisakė viename "Tarybinės" Lietuvos anglų kalboje propagandiniame žurnale, vien Amerikos lietuvių atvykimas į Lietuvą įrodo, kad Lietuva esanti laisva, nes "negi jie važiuotų į pavergtą kraštą?"

Tačiau, yra tokių, kurie važiuoja sau iškalbėję, kad Lietuva nėra taip baisiai pavergtas kraštas, ten patiria kad yra pavergtą tautą -bet grįžę neturi nei elementarinio sąžiningumo nei intelektualinės drąsos pasakyti tiesą. Pav., vienas jaunuolis iš Connecticuto, vis dar tebekalbąs apie bendravimo naudingumą ir efektingumą, tik smarkiau išgėręs prisipažino, kad jog lankydamasis Vilniuje, iš baimės net naktimis negalėjęs miegoti, kadangi, pamatęs esamas sąlygas, nebuvo tikras ar begalės išvažiuoti. Kitas, newyorkiškas, prieš tai viešai, gausiai, ir balsiai kalbėjęs apie "suliubalėjęs" komunizmą Lietuvoje, dabar, tik artimiesiems draugams (kodėl gi neviešai?) prisipažįsta, kad džiaugiasi galėjęs pirmuoju lėktuvu iš Vilniaus išsprukti, kai NKVD agentai (broliai, aišku), jam pareiškė, jog jis vokiečių okupacijos metu žydus šaudęs. Nesvarbu, kad tuo metu jis buvo tik kelių metų vaikas. O kiek tokių panašių, ar gal net žiauresnių bei mūsų visuomenės veiklai žalingų, atvejų apie kuriuos grįžus niekam neprasitariama?

Kyla klausimas, kodėl dalis mūsų išeivijos tapo suvilioti į "bendravimo" pinkles? Be abejo "bendravimo" eilėse turi būti ir asmenys, kurie sąmoningai žino, kieno naudai visa tai vyksta. Lietuviai pergerai susipažinę su komunizmu metodika, kad kas nors galėtų sąžiningai sakyti, jog tai esą neįmanoma. Nėra abejonės, tačiau, jog didelė dauguma mūsų išeivijos suvilioti "gerais norais" - pagalba tautiečiams ir kraštui. Kitas veikla sentimentalumas viskam, kas lietuviška, bei nutautėjimo baimė.

Kai kurie skaito, kad mes išeiviai galime padėti privesti Lietuvą prie nacionalinio komunizmo-lyg ir satelinio statuso-kad ne rusiški, o lietuviški, komunistai tvarkytų kraštą. Tačiau jie nenori pasimokyti iš Lenkijos, Vengrijos ir dabar Čekoslovakijos patyrimų. Įvykiai tuose kraštuose parodė, kad, nežiūrint kaip pavadintumei savo padėtį, saviškių tvarkymasis ir "nacionalizmas" Sovietų pasienyje leidžiama tik pagal griežtą Kremliaus nustatytą liniją ir iki Kremliaus nustatytų ribų. Priedu-didelis klausimas, ar tauta sutiks, jog jai geriau būtų pavergtai ir kankinamai savų tautiečių, o ne tiesiog svetimųjų. Prancūzai visvien pasmerkė net savo buvusį herojų Petainą už tai, kad jis bandė prijaukinti tautą prie vergijos, vietoj kovojęs už visišką laisvę.

Sentimentalumas visam kas lietuviška gali būti ir viena iš mūsų išeivijos silpnųjų. Kuris gi iš mūsų nesvoja apie Lietuvos vaizdus, netrokšta išgirsti lietuvišką žodį ar dainą? Tačiau negalima leisti sau be saiko pasiduoti sentimentalumui, kai yra pavojus tuo būdu pakenkti tautai. Vienas Korp! Vytis filisteris yra pastatęs tokį klausimą: Ar mes turime teisę nesuvaldyti savo sentimentų, pav., Sovietų mums siųstam lietuviškam dainininkui, jeigu Lietuvoje motina galėjo suvaldyti ašaras ir meilę savo vaikui, ir nepribėgus apkabinti, praėti pro aikštę pamestą partizano šūnais lavoną, kad neišdavus visos šeimos bei kaimo?

Tačiau mūsų tarpe sentimentalumas yra jau taip nebevaldomas, kad net pakvietimą ruso, Sovietų pasiuntinybės pareigūno, dalyvauti lietuviškame seminare buvo bandoma teisinti tuom, kad jis lietuviškai mokas ir gyvenęs Lietuvoje.

(Nukelta į 8 pusl.)

Jaunimo Centro Studentų Ansamblio, vadovaujamas L. Braždienės.

Jaunimo Centro Studentų Ansamblio vadovaujamas L. Braždienės ir sol. B. Kemežaitės, šių metų gegužės mėn. 29 d. išvyksta į Canada - Hamilton, kur gegužės 30 d., sekmadienį, kartu su Hamilton'o "Gyvataru" ir tos grupės sol. J. Vaškevičium iš Toronto, duos koncertą lietuvių ir kanadiečių visuomenei. Koncertą ruošia Hamilton'o kanadiečiai miestiečiai 125 metų jubiliejaus proga. Abiem solistams akompanuos pianistas J. Govedas.

Jaunimo Centro Studentų Ansamblio vėl pasirodys Chicago'je birželio mėn., nes yra kviestas dviem koncertams. Liepos pradžioje amerikiečių pakviesias duos porą koncertų Milwaukee "VASAROS FESTIVALYJE", kuris tęsis net dešimtį dienų.

Liepos mėn. 18 d. dalyvaus "LIETUVIŲ DIENOJE" Kenosha mieste.

Jaunimo Centro Studentų Ansamblio ir Hamilton'o "Gyvataras" šoka kartu. Nuotrauka V. Kauliaus, S. J.

KAM REIKALINGA KNYGA?

Į miestelį vėl užsuko bibliotekininkas su savo vežiojamąja biblioteka. Tuojau pristojų prie jo jaunuolis ir pradėjo reikalauti knygos, kurią jis prieš savaitę gražino.

Bibliotekininkas patenkintas net prašiesėjo.

- Tai ar ji tokia gera buvo, kad nori antrą kartą skaityti?

- Ne, - atsakė jaunuolis. - Bet aš joje buvau užsirašęs savo naujosios merginos telefono numerį.

Vytautas-Jonas SIMOKAITIS, gimė 1936 metais liepos 2 d. Kaune. Baigė institutą, silikatų pramonės inžinierius-technologas. Priklausė ansamblui "LIETUVA". Iki bandymo pabėgti į laisvę apie jį nebuvo jokių blogų žinių. Dabar gi, kaip įprasta, komunistų propagandistams, jis padaromas didžiausiu nusikaltėliu. Be abejo, kankinant buvo verčiamas prisipažinti prie nepadarytų nusikaltimų. Ar yra logikos, kad buvęs nusikaltėlis pas bolševikus nebūtų nubaustas? Kas jų šmeižtams gali patikėti? Tenka labai abejoti, kad po komunistinių kankinimų, nes jų pačių pranešimų jam net trys šonkauliai buvo sulaužyti, kas su juo iki šiam laikui galėjo atsitikti, tik jo kankintojams yra žinoma.

KULTŪRINIS PUSLAPIS

Janina JAROŠŪNAITĖ

G E G U Ž I S

Ak, niekad neužmiršiu,
To vakaro gegužės.
Laimės linkėjo pievų gėlės.
Vėjelis mums kažką kuždėjo,
Kai, Tu, Mamyt, mane lydėjai
Kažkur, ieškot – laimuzės !..

Mesėjome abu per sodą
Obels žiedais nuklotu takeliu
Ir niekas mūsų nelydėjo,
O, buvo taip griaudu !...
Kai širdis Tavo klausė tyliai
Argriši, o sūnau, dar tu ?

Ir, kai uždaręs kiemo vartus,
Tau paskutinį kartą ištariau – sudiev !...
Seni varteliai sunkiai – sugirgždėjo,
Tartum suprato...
Ir pažadu, kad grįšiu, jie – nepatikėjo !...

Klajoju dar ir šiandien
Toli nuo Tėviškės, namų,
Dažnai regiu tą vakarą gegužės,
Takelį, kuriuoėjome – abu !...
Ir vis maldoj prašau aš atleidimo,
Kad grįžti pas Tave, aš kelio nerandu !...

BALTIJOS JŪRA PADAVIMUOSE
IR FAKTŲ ŠVIESOJE

J. MIŠKINIS

Baltijos jūros tradicijos Lietuvoje yra taip pat senos, kaip sena mūsų tauta.

Todėl čia ir tenka pirmiausia pradedti nuo mūsų tautos padavimų arba liudijimų senovės rašytojų apie dalykus, susietus su neatmenamos praeities jūros tradicija lietuvių tautoje. Čia neminint daugybės smulkesnių padavimų, prisimintina tik pasaka apie žvejį Kastytį ir jūros deivę Jūrą, kurių variantų neužtikinama nei vieno mūsų kaimynų tautosakoje. Žvejo Kastyčio meilė Jūratei, tarsi, simbolizuoja lietuvių tautos amžiną meilę Baltijos jūrai.

Prisimintinos ir pasakos apie Neringą, Eglę žalčių karalienę, apie juodą gulbiną, atplaukusį prie mergelės pajūryje, kalbinantį ją už jo tekėti. Šis, juodas gulbinas, tai lyg provizija skandinavų vikingų laiivų, kurių apsilankymai Lietuvoje istorikų minimi.

Kerėjimai

Vienas kryžiuočių kronikininkas pasakoja apie lietuvių žynių nuostabų mokėjimą kerėti ne vien žmones ir sausumos gyvius, bet ir žuvis. Girdi, per vieną kryžiuočių antplūdį lietuvių žyniai kerėjimais siuntė prieš kryžiuočių miškų žvėris, paukščius ir šliužus. Kerėjimas buvęs toksai galingas, kad kryžiuočiai, nusigandę žvėrių, pabėgo ir pasislėpė savo pilyje. Po to įvykio Baltijos žvejai skundėsi ilgą laiką nieko tinklaus nepagauna, esą, lietuvių kerėjimai nuvijo žuvis ir jūros gelmes.

Fakčiai

Istorijos faktai taip pat rodo didelį prisirišimą prie jūros. Juk visa lietuvių kova su kardininkų ir kryžiuočių ordinais buvo ne kas kita, kaip kova dėl prieėjimo prie jūros. Jei toje amžiaus kovoje vokiečiams nepasisekė lietuvių nuo jūros atimesti, tai ar galima rimtai įtikinti, kad lietuvių tauta nemylė jūros? Nors toji kova dėl jūros nevisada buvo smarki, atsitikdavo, kad ilgėnų ar trumpėnų laiką toji meilė atslugdavo. Bet atslūgimo laikais lietuvių tautoje neišnykdavo mintys, susietos su jūra ir josios vaidmenių mūsų tautoje. Štai lietuvių romantikai, stebėdami lietuvių liaudies kalbos su lotynų kalba gimininumą ir atskirų sakinių panašumą, kuria legendą apie Lietuvos valdovų ir didikų prosenelį, Romos patriciją Palemoną, plaukusį jūra ir šiaurę, pasiekusį Klaipėdą, Nemuno žiotis ir iš čia nukeliavusį į krašto gilumą.

Lietuvos mitologinio ir istoriškai pasakiškos tautosakos rinkėjas ir tyrinėtojas Jonas Jonila-Zilijus yra surinkęs ir išleidęs daug įdomios medžiagos apie įvairius romantikų raštuose sutinkamus padavimus, susietus su Baltija. XIX-to amžiaus poeto Valiūno pagarsėjusi ir visur Lietuvoje buvo dainuojama Birutės daina irgi rodo lietuvių tautos prisirišimą ir meilę jūrai.

Vokiečių kronikininkai pasakoja, kad lietuvių šventvietės buvusios

daugiausia prie jūros; o kai kryžiuočiai paskutinę romuvą Rūsnės saloje išgriovė, tik tada jina buvusi pakelta į krašto gilumą, bet taip pat prie vandens – Dubysos ir Nemuno santakoje.

Niekur kitur, tiktai Lietuvoje randama upių ir ežerų, kurių vardai primena jūrą arba Baltiją, pvz.: Jūra, Jūrelė, Baltys, Baltupys ir t.t. Jei lietuvių tautoj nebūtų tvirtos jūros tradicijos, tie vardai nebūtų atsiradę.

Lietuvių eiliuotoje tautosakoje galima priskaičiuoti nemažai dainų, neskaitant jų variantų, kalbančių apie jūrą. Liaudies poezija taip pat gyvai rodo nuo seno tvyrančias mūsų tautoje jūros tradicijas ir prisirišimą lietuvių prie jūros. Juk tautosaka gimsta intuityviai. Niekas negali sukurti liaudies dainos kam nors užsakius.

Istoriniai faktai

Istoriniai politiniai faktai susieti su dviejų amžių kruvina kova tarp lietuvių ir ordeno valstybių rodytė rodo, kiek didžiai vertino Lietuvos valdovai lietuvių krašto priėjimą prie jūros. Visa eilė Gedimino, Kęstučio ir Vytauto Didžiojo karo žygių buvo rengiami tik dėl jūros. Kova ties Žalgiriu, Torno ir vėliau buvusios Melno derybos svarbiausią tikslą turėjo – gražinti Lietuvai laisvą priėjimą prie jūros Nemuno žiotyse, Kuršių mariose, vadinasi Klaipėdoje. Tų derybų liudytojai ir aprašinėtojai vaizdžiai pasakoja, su koku užsispyrimu, energija Vytautas Didysis ginčijosi su ordeno atstovais dėl Klaipėdos krašto ir kaip cėsoriaus atstovas buvo išsprendęs tą ginčą Lietuvos naudai.

Baigiant, tenka pastebėti, kad vos tik prasidėjo anuomet mūsų tautos atgijimas, vos švisterėjo Lietuvos padangėje pirmosios laisvės prošvaistės, tuoj lietuvių akys nukrypo į jūrą. Jūra nekarta padėdavo lietuviškos spaudos pionieriams gauti ją slapta per rusų vokiečių sieną. Vieną epizodą yra aprašęs vaizdžiai savo veikale "Pragiedruliai" J. Vaižgantas – Tumas. Ne kur kitur, tik Lietuvos pajūrio mieste Palangoje įvyko pirmoji lietuvių demonstracija spaudos draudimo laikais – garsusis Palangos vaidinimas. Ne vien Ragainėje, Tilžėje, bet ir Klaipėdoje lietuvių rašytojai spaudino rusų valdžios draudimui prieš raštus. 1831 ir 1863 metų kovotojai dėl Lietuvos laisvės tikėjosi sulaukti ginkluotos pagalbos pro Baltijos jūrą ir tik dėl nelemto įvykio supulimo bei kaimynų rengiamų pinklių, jos nesulaukė.

Dauguma lietuvių rašytojų mini Baltijos jūrą savo raštuose, o tapytojai piešia savo paveiksluose. Baltijos jūra, lietuvių tautos numylėtinė, nuo neatmenamų laikų. Ji yra žavi ne tik savo pajūrio gamta, bet ir lobinga gintaru.

EMILIA ČEKIENĖ
KAD JI BŪTŲ
GYVA

Leidėjas Vilties D-jos

Leidykla.

Rinktiniai straipsniai iš kurių padaryta knyga. Ji didelė ir aktuali, nes sutelkta daugybė aktualių klausimų; ji uždeganti, nes parašyta pagaušančiu žodžiu ir giliu įsijautimu. Ji skirta Lietuvai, kad ji būtų gyva. Iš čia ir kilo knygos vardas.

Knyga skirta sustiprinti ir padrąsinti mūsų kovoję už Lietuvos laisvę.

Liudas Dovydėnas – MES VALDYSIM PASAULĮ, dviejuose tomuose. Įdomūs atsiminimai iš bolševikmečių okupuotoje Lietuvoje.

Viršelis – dail. Prano Lapės. I tomas – 264 pusl., II tomas – 256 pusl. Irišta į minkštus viršelius. Paskiro tomo kaina \$ 4.00. Išleido ROMUVA, 84 – 20 Jamaica Ave., Woodhaven, N. Y. 11421.

Rašytojas Anatolijus KAIRYS, LAS atžymėto ir išleisto romano iš partizanų kovų "Išlikimoji Žolė" autorius. Romano pristatymas įvyks š. m. gegužės 29 d. B. Pakšto salėje.

Chicagos Lietuvių Opera baigė
penkioliktąjį sezoną

Jurgis JANUŠAITIS

Gegužės mėn. 1, 2 ir 8 d. d. Chicagoje, Marijos aukšt. mokyklos auditorijoje turėjome progos pasigerėti trimis "Traviatos" spektakliais, kuriais buvo atžymėta Lietuvos Valstybinės Operos auksinė ir Chicagos Lietuvių Operos penkiolikos metų sukaktys.

G. Verdi operą "Traviatą" Chicagoje matėme prieš penkeris metus. Tada gerėjomės šauniomis Violetomis – Metropolitan operos soliste Lilija Šukyte ir debutante Daiva Mongirdaite. Šiais metais Daiva Mongirdaitė Violetos partiją dainavo premjeroje, gegužės mėn. 1 d. ir paskutiniame spektaklyje, gegužės mėn. 8 d. O gegužės mėn. 2 d., antroje spektaklyje, debiutavo nauja solistė, viešnia iš Kanados, Gina Čapkauskienė.

Taip pat šiais metais "Traviatoje" sutikome naujus veidus – Neriją Linkevičiūtę – Florą, Margaritą Morienę – Aniną, Bernardą Prapuolnį – Baroną, Vyta Marčiukaitį – Markizą, Viktorą Petrikonį – Juozapą, Praną Olį – Tarną. Tėvo Germont partiją dainavo Algirdas Brazis, Gastone – Julius Savrimavičius, Daktaro – Bronius Maciukevičius ir Alfredo – Stefan Wick, taip pat mums pažįstamas iš ankstyvesniųjų "Traviatos" spektaklių.

Bendrai visi trys spektakliai praėjo pasigerėtinai sėkmingai, solistai ir choras publikos buvo sutikti šiltai ir ilgomis ovacijomis palydėti.

Scenos apipavidalinimu rūpinosi jaunas dailininkas Jurgis Daugvila. Dekoracijos stilingos, neperkrautos teikė grožį.

Meno vadovo Aleksandro Kučiūno nuosirdus taktininkai: K. Oželis, režisieriaus padėjėjas, chormeisteriai – A. Stephens, A. Gečas, akomp. M. Mačiulis daug prisidėjo prie "Traviatos" išvedimo į sceną, nuosirdžiai ilgus vakarus dirbdami ir atidavę savo šaunią duklę.

Tenka gerėtis Č. Rukuižos – scenos vadovo ir K. Cijūnėlio – apšvietimo besirūpinančio talka.

Graži akimirka "Traviatos" spektakliuose buvo Jaunučio Puodžiūno ir Violetos Karosaitės su čigonij

grupe pašoktas baletas.

Grimas – A. Diknio, J. Korsako, St. Warzala.

Sukaktuviniai "Traviatos" spektakliai jau praeitis. Prie jų vertinimo sugrįš meno kritikai, aptars sėkmes ir nesėkmes, gi eiliniam žiūrovui "Traviata" pasiliks kaip mielas ir šviesus mūsų kultūrinio gyvenimo pragiedrulis.

Lietuvių Opera Chicagoje, užversdama savo veiklos penkioliktąjį lapą, gali ramiai širdimi tarti: lietuvių kultūriniam gyvenimui pašventėme daug nemiegotų naktų, daug energijos ir meilės menui; atidavėme duoklę su ryžtu, kad lietuvių kultūros kelyje liktų darbo, aukos ir kantrybės pėdsakai.

Sekmadienį, gegužės 9 d., Chicago Lietuvių Opera šaunia vakariene baigė sukaktuvinių metų darbus. Vakarienei vadovavęs dr. L. Kriaučiūnas išryškino Chicagos Lietuvių Operos gražų ir sėkmingą veiklos kelią. Meno vadovas A. Kučiūnas džiaugėsi pasiektais laimėjimais, šio kolektyvo ryžtu ir darbu, dėkojo solistams, choristams ir valdybai. Valdybos pirmininkas G. Kazėnas dėkojo mecenatams ir visiems bet kuo prisidėjusiems prie Chicagos Lietuvių Operos egzistencijos. Pagerbti spaudos ilgamečiai darbuotojai ir ilgus metus išdavinysieji Operos choruose choristai.

Gi šių metų Chicagos Lietuvių Operos rūpesčių našta nešė darbšti valdyba: pirmininkas – G. Kazėnas, vicepirmininkai – V. Radžius, S. Džiugienė, J. Vidžiūnas, sekretorė G. Bičiūnaitė, įždininkas V. Momkus ir narys V. Marčiukaitis.

Chicagos Lietuvių Opera per savo veiklos penkioliką metų atliko pasigerėtinus darbus, kuo lietuvių visuomenė džiaugėsi ir visa širdimi linki, kad šis darbus ir šaunus, visų pamiltas kolektyvas dar ilgus metus išliktų kūrybingas, darbštus ir kad į sceną kasmet ateitų vis naujai laimėjimais, su naujomis operomis, tarpe jų ir su lietuviškomis.

Sėkmės atskubančių metų grandinė Chicagos Lietuvių Operai linki lietuviškoji visuomenė.

ALGIRO GUSTAČIO
ISTORINĖ STUDIJAKUNIGAİKŠČIO M. K. RADVILO
(NAŠLAITĖLIO) 1613 METŲ ŽEMĖLAPIS AMŽIŲ PERSPEKTYVOJE.

Šiuo pavadinimu minėtas autorius paleido eilę jungtinių ir istorinėmis nuotraukomis iliustruotų strapsnių 1970 m. KARIO žurnale (Nr. 8 ir 9), kurio redakcija, įvertindama autoriaus pastangas ir jo kilnaus darbo reikšmę istorijai, atspausdino šią studiją 21 psl. atskiru leidiniu labai gerame popieriuje ir prisiuntė autoriui 100 egz., kuris savo bibliotekoje jų neužlaikė, bet paskleidė tarp kai kurių mokslininkų – istorikų, diplomatų, rašytojų ir žurnalistų; be jų, dar gavo po 1 egz., kai kurios bibliotekos bei periodinės spaudos redakcijos, kaip Vilniaus, L. dzės, Filadelfijos universitetų bibliotekos, lenkų kalba "Kultūros" žurnalas Paryžiuje ir t. t. Iš minėtų autoritetų, ypač istorinės srities, autorius jau yra gavęs ir vis dar tebeauga daug, labai teigiamai šį jo studijinį darbą įvertinančių, laiškų.

Šioje Algirdo Gustačio studijoje nagrinėjami faktai siekia XVI a. pradžią ir kunigaikščių Radvilų dinastiją. Istorijai yra žinoma net 48 kunig. Radvilų šeimos. Jų vardo kilmė susijusi su Lizdeikos padavimu – rado vilko "lizde"... O Lietuvai vardą yra davę prūsai.

Veikale yra net penki autentiški senovės žemėlapių su istorinėmis Lietuvos sienomis, kurių skirtumai rūšiuotini daugiausia pagal topografines paskirtis: vienas graiko Erosto žemėlapis iš 220 m. pr. Kr., kuriame pažymėta "Baltia"; nuotraukos; kng. Radvilų rūmų ir fasado Nesvyžiūje, Kėdainiuose, Nesvyžius senoje graviūroje, paties kng. Radvilo puošnūs šarvai, kaip kng. Radvilas lokų traukiamoji karietė, skaitlingos svitos lydimas, grįžta į savo rūmus, iškarpa iš Olus Magnuso žemėlapių (1539 m.) Venecijoje, kur Lietuva pažymėta Vytimi su aiškiu senosios religijos simboliu viršuje, du kng. Radvilo atvaizdai, medaliai, tų laikų kng. Radvilų Nesvyžiūje pagaminta patranka etc. Viso 18 klišių. Pabaigoje murodyta net 25 bibliografiniai šaltiniai, kuriais autorius vadovavo, rašydamas šią studiją.

Iš visų, ligi šiol Algirdo Gustačio atliktų darbų mūsų ir tėvynės labai, šitasai yra geriausiai pavykęs ir, bene, svarbiausias reikšmės turintis mūsų tautos istorijai – gal net daugiau už jo išreikalaus gatyvės pavadinimą "Lithuania" (Grenada Hills mieste).

Šiai studijai paruošti, autorius pašventė daug savo laisvalaikio ir kelionėmis į Europą, išlaikė, energijos ir triušio; ir šis jo kantraus darbo rezultatas tėra tik rekomendacinė įžanga į jo žymiai didesnės apimties, jau kelinti metai ruošiamą veiklą – ISTORINĖ LIETUVOS ŽEMĖLAPIS, kurio reikalais irgi jo buvo važinėta ir dabar kruopščiai susi rašinėjama su mūsų istorikais bei kitais, šį kilmę tikslą remiančiais, asmenimis.

Šiam didžiam ir sistemingai vedamam darbui, Algirdas Gustaitis turi pasiskyręs specialų kambarį su daugiarūšėmis kartotekomis, istorinių duomenų, nuotraukų ir kitokių dokumentų paklėm etc. Bet tai jau visai kita tema, kuria, be abejo, netolimoje ateityje man irgi teks spaudoje pasisakyti.

Alfonsas GIEDRAITIS

Chicagos Lietuvių Opera iškilmingai atšventė 15-os metų sukaktį pakartodama G. Verdi "TRAVIATĄ". Scena iš G. Verdi "Traviatos", viduryje Algirdas Brazis.

Nuotrauka Virgilijaus Kauliaus, S. J.

SPAUDOJE IR GYVENIME

JAV ir Kanados LB IV-sios Dainų Šventės Lėšų Telkimo komitetas. Iš k. sėdi: Jonas Baris, inž. Albertas Vengris, komiteto pirmininkas, Josephine Miller, John Evans, Stoviš k.: Algirdas Visockis, Aleksandras Traška, Casey Oksas, dr. Petras Žiloba ir Anthony Plenis. Trūksta Birutės Čiurinskienės. Dainų šventė įvyks liepos 4 d., Chicagoje. Nuotrauka V. Noreikos

IV-JAI DAINŲ ŠVENTEI ARTINANTIS

Dainų šventės muzikinę komisiją sudaro: Petras Armonas-pirmininkas, A. Skidulys-vicepirmininkas ir Vytautas Gutauskas-sekretorius. Šios komisijos pagrindinis darbas yra suregistruoti šventėje dalyvaujančius, suaugusių ir vaikų choras, atspausdinti repertuarą ir jį išsiuntinėti, parinkti dirigentus, programos eilei nustatyti ir akomponiatorius parinkti.

Siuo metu jau yra užsiregistravę 29 suaugusių ir 16 lituanistinių mokyklų chorai. Vaikų chorui diriguos muzikas Stasys Šližys iš Detroito ir muzikas Faustas Strolia iš Chicago. Muzikas Bronius Budriūnas diriguos savo kontantai. Oficialią dalį, abu himnus ir giesmę diriguos muzikas V. Mamaitis.

Dainų šventė įvyks š. m. liepos mėn. 4 d., sekmadienį, International Amphitheatro salėje (Halsted ir 45 St. Repertuaro leidinio yra išsiuntinėta 1000 egz. ir 1000 lithuanistinių mokyklų chorams. Numatoma busian ti didinga dainų šventė, nes joje yra

daugiau užsiregistravusių choristų, kaip per buvusias dainų šventes. Tikimasi, kad suvažiuos daugiau kaip 1500 choristų.

I šią šventę bilietai jau platinami "Marginuose", 2511 West 69 St., tel. PR 8-4585 Chicagoje. Bilietų kainos - 3, 4, 5, 6 ir 7 dol. Ložės: 6 vietų - 100 dol., 8 vietų, 150 dol. ir 12 vietų 200 dol. Bilietus galima užsisakyti telefonu arba laiškais. Užsakant reikia nurodyti, kurių kainų ir kiek bilietų užsakoma. Užsakyti bilietai bus laikomi užsakytojo dispozicijoje iki birželio 15 dienos. Po to bus parduoti neatsiklausiant užsakytojo. Studentams ir moksleiviams 3 dol. bilietai bus parduodami po 1 dol. Dainų šventės dieną bilietai bus parduodami Amphiteatro salės kasose nuo 12 val dienos metu.

Kas norėtų, kad bilietai būtų prisiųsti paštu, turi atsiųsti užsakytai sumai čekį arba money orderį ir drauge prisiųsti pats sau adresuotą voką su pašto ženklu. Pinigines vertybes siųsti šiuo adresu: "Lithuanian Song Festival Committee" adresu 2511 West 69 St., Chicago, Ill. 60629.

Antanas STAKĖNAS

SPAUDOS ŽMONIŲ TARPE PABUVOJUS

Tiesiog malonu buvo pabuvoti vie na sekmadienio popietę su spaudos darbuotojais Marquette Parke, kai jie susirinko į Laisvosios Lietuvos redakcijos patalpas, 2618 West 71 St aptarti savo organizacinių reikalų metiniame L. Ž. S. Čikagos Skyriaus narių susirinkime. Tai buvo šių metų balandžio 18 d. Juos pasveikino ir L. L. leidėjas Valerijonas Šimkus, kai jie vadovybei dėkojo už duodamas nemokamai naudotis žurnalistinėms popietėms praversti, patalpas.

Metinį susirinkimą atidarė ilgam skyriaus p-kas Antanas Gintneris trumpa įžangine kalba, pagerbiant mirusius skyriaus narius, kurių kasmet netenkame po vieną. Jis pakvietė į prezidentūmą pirm. Antaną Stakėną ir sekretorių Povilą Dirklį, kuris perskaitė ir pereitų metų metinio susirinkimo protokolą. Vėliau platoką pranešimą apie skyriaus veiklą padarė pirmininkas A. Gintneris, pažymėdamas, kad valdyba turėjo 8 posėdžius ir aptarė daug visokių organizacinių reikalų. Visi pasidžiaugė vėl atgaivintomis žurnalistinėms popietėmis, kurios buvo 6 ir visos sėkmingai pavyko, nes nariai ir svečiai buvo patenkinti pasikaitomis, diskusijomis, pokalbiais ir kultūrinių filmų parodymu, kurių daugumą atliko B. Brazdžionis. Kasininkė Marija Peteraitienė padarė pranešimą apie kasos stovį. Ji pareiškė, kad skyrius turi kasoje \$ 196 ir skyr. narių leidiniui-almanachui išleisti apie \$ 500. Pinigai laikomi banke ir gaunami nuošimčiai. Kontrolės komisijos vardu kalbėjo B. Brazdžionis pareiškdamas, kad skyr. kasa tvarkoma pavyzdinčiai, o dėl jo ir komisijos pareiškė pastabų buvo diskutuojama.

Metinis narių susirinkimas įvertindamas atliktus valdybos darbus ir pastangas toliau veiklą plėsti, šių metų-1971 m. kadencijai išrinko tokios sudėties valdybą: pirm. A. Gintneris, vicepirm. P. Dirklis, sekr. Iz. Kapačinskas, kasin. M. Peteraitienė, kult. reik. vad. Br. Macevičius ir valdybos kand. A. Stakėnas. Kontr. komisiją: B. Brazdžionis, J. Kaunas ir A. Cepulis. Rinkimai praėjo labai sklandžiai be jokių ginčų ir atsikalbėjimų toliau vieningai dirbti.

Tik kiek nerimo, pykčio ir protestų buvo, kai buvo pranešta, kad LŽS CV Detroito, savotiškai ir slapto būdu sudarinėja kandidatų sąrašus naujai renkamai CV, kuri trejų metų terminui bus išrinkta Chicagoje. Buvo pasigesta Rinkiminės Komisijos, viešo kandidatų nominavimo ir pasmerkiant slapukišką CV darbą. Vadinčiai planai čia netinka, nes spaudos žmonės yra demokratiškų pažiūrų, tvarkos ir savo lietuviškų tradicijų palaikymo rinktųjų metu.

(Atkelta iš 6 pusl.)

Peraukšta kaina

Iš dalies dėl sentimentalumo mes buvome įviloti į "lietuviybės" išlaikymo spąstus. Mums tikinama, kad mes "be ryšių su tautos kamieniu" nutautėsime, ir, antra vertus, jog lietuvių Lietuvoje padrasinanti žinia, kad mes išviečiai dar lietuviškai kalbame, dainuojame, ir t. t. Nors šiuose argumentuose yra kiek tiesos, mūsų "bendrautojai" yra šioje srityje be sąskos nuėję už logikos ribų. Jie garbina Sovietų iškeltus artistas, užmiršdami, kad gali būti, ir tikriausiai yra, tiek pat ar net daugiau gabumų pilnų asmenų, apie kurių talentus niekad negirdėsime, dėlto, kad jie nenori nusilenkti raudoniems dievams. Tie "bendrautojai" griebiasi už Sovietų mums brukamų naujovių užmiršdami tai, kad pirmoje eilėje mūsų pareiga būtų išsaugoti tą dalį lietuviškos istorijos bei kultūros, kurią Sovietai -rusai ir jų pataikūnai lietuviai -sąmoningai iškreipia ir naikina. Jie pataikauja ir talkina sovietams tautos silpninimui, dažnai tikėdamiesi, kad Kremlius už tai leis lietuvių tautiškuumui vystytis, užmiršdami, kad komunistams lietuviškumo išorinės formos -šokiai, dainos, t. t., yra tik laikinas ginklas, kuris numatomas atmesti, kai jau nebebus reikalingas. Jie rūpinasi lietuvių kalbos išlikimu išieivijoj-bet ne tam, kad tai būtų ginklas bei suburiantis punktas kovoje už Lietuvos laisvę, o tik kad, kaip vienas asmuo išsireiškė, grįžus nebūtų gėda prieš tėtą, kad Jonukas lietuviškai vos sušvebeldžiavoja. Viena motina net pasiryžus, kai sūnelis užaugęs, pasiųsti jį studijuoti į Vilniaus universitetą, kad gerai lietuviškai išmoktų, net nepagalviodama, kad iki to laiko, jeigu jį ir kiti panašūs nekels savo balso už Lietuvos laisvę, gali ne lietuvių Lietuvoje nei lietuvių kalbos Vilniaus u-te nebebuti. (Jau ir taip prieš porą metų Britų žvalgyba buvo at-radus Sovietų planus masiniai perkelti pabaltiečius į Kinijos pasienį).

Tačiau pagrindinis "bendrautojų" nusikaltimas yra nenoras matyti to "bendravimo" vienašališkumą. Mes galime griebtis tik to, ką Sovietai nori mums siųsti, tačiau negalime siųsti į Lietuvą tai, ką mes norėtumėm. Mes "bendruojame" pagal Sovietų nustatytas sąlygas. Kai siunčiame siuntinius saviškiams varge padėti ir nuo bado apginti, matome ir pripažįstame, jog mus Sovietai apiplėšia. Bet kultūros srityje kažkodėl nematome bei neatpažįstame mūsų mokamos kainos, arba bandoma ją sumažinti mūsų pačių akyse.

Girdima aiškinimų, jog nežinome atsiųstų kultūrininkų politinių nusistatymų, nors ne tai svarbu. Esminis reikalas ne jų asmeniškai politika, o tu, kas juos siunčia. Žinome, kad ne "tauta" siunčia, bet okupanto valdžia. O pagaliau-net taip garsus asmuo, kaip Kuznecovas nebūdavo išleidžiamas be įpareigojimo ir priežiūros.

Kartais atrodo, kad padarius mistinį pareiškimą-"lietuviybės išlaikymui"-viskas pasidaro ir atleidžiama. Gali net ateiti diena, kai susirinks būrys išieivų ar jų vaikų ir pasveikins tautą sovietizacijos sukaktuvių proga-ir mūsų "bendrautojai" džiaugsis, kad tai buvo padaryta puikiai lietuvių kalba ir, kad pagaliau, be jokio susilaikymo, pilnai "bendruojame" su "tauta".

Ir taip, kad sentimentalumą pasotinti ir kartais savo tuštybę patenkinti, klai "išlaikant lietuviybę", nutildysim patys Lietuvos laisvės šauksmą. Tada bus Sovietams laisvos rankos ir tą "tautos kamieną" išblaškyti po darbo stovyklas ir tą likusią, susovietintą, lietuvišką kultūrą pagaliau galutinai išnaikinti. O mums nebebus iš kur lietuviškumo pasisemti, nei Lietuvos, už kurią kovoti. Tada būsime tautos šaka be kamieno ir net, tikrumoje, savos tautos žudikais. Ir visa tai bus atlikta "tiltų statybos", "bendravimo" ir "lietuviybės išlaikymo" vardu.

Šiame metiniame narių susirinkime buvo pasiūlyti ir vienbalsiai išrinkti, t. y. nominuoti, LŽS-gos Rinkiminei Komisijai, kaip kandidatai į CV, šie asmenys: Brazdžionis Balys Gintneris Antanas, Mackevičius Bronius, Peteraitienė Marija ir Stakėnas Antanas. Visi kandidatai įteikė raštu savo sutikimą. Jų pavardės jau yra persiųstos į Detroitą, nes ten yra sudaryta Rinkiminė Komisija.

Nutarta, kad kandidatus reikia pasiųsti per CV vykd. vicepirm. Vl. Mingelą.

Aptarus kitus organizacinius reikalus, tuo metinis narių-LŽS-gos Čikagos skyriaus-pasibaigė. Vėliau buvo pasivaikšinta ir pasikalbėta. Jis praėjo labai vieningoje ir darbingoje nuotaikoje.

Pov. DIRKIS

BRIGHTON BAKERY

2457 W. 46th Place Chicago 32, Illinois

Phone: VI 7-1250

Skaniausia duona ir kepiniai

Antanas ir Nijolė MACKEVIČIAI savininkai

A. G. AUTO REBUILDERS

Čia automobiliai išlyginami ir nudažomi. Darbas atliekamas sąžiningai ir gerai, prityrusių darbininkų. Kainos nebrangios. Darbo valandos kasdien nuo 8 v. ryto ligi 6 val. vak. Šeštadieniais nuo 8 val. r. ligi 12 val. dienos.

SAVININKAS LIETUVIS

3522 West 63-rd. Str. Chicago Ill.
Tel. 776-5888

Jei norite įsigyti naują CHEVROLET A, ar bet kurios kitos rūšies gerą vartotą automobilį, kreipkitės pas

Edmundą VENGIANSKĄ

McMANUS CHEVROLET, INC. 6711 So. Western Ave. Chicago, Ill 60636
Phone 737-5300

kuris, turėdamas ilgametį patirtimą automobilių prekyboje, patarnaus Jums visuose auto mašinos pirkimo, apdraudos ir finansavimo reikaluose.

Darbo valandos nuo 9 v. r. iki 9 val. vak. Paminėjus šį skelbimą - tikėkites specialios -olaidos kainoje.

Sea Lore Motel

10089 Gulf Blvd., Treasure Island, Florida, 33706, prie 41 kello
TEL. (813) 360-7257

Nauji apartamentai, atskiri kambariai su visais virtuvės įrengimais, pavieniems asmenims ir su šeimomis. Šiluma ir oro vėsintuvai. Kilimai, T V, gražus paplūdimys, laiveliai, gera žuvalimui vieta, gražus vaizdas į Meksikos įlanką.

SAVININKAI:

Stella ir Antanas MINEIKIAI

LIETUVIŠKA APDRAUDŲ AGENTORA

Gyvybės, ligoninės, automobilių, baldų, namų ir visos kitos apdraudos - asmenims, profesionalams ir biznio įstaigoms. Laisvas pasirinkimas kompanijos ir apdraudos rūšies. Nemokamas patarnavimas ir informacija. Valstybės patvirtintos kainos. Smulkesnei informacijai gauti skambinkite, rašykite, užeikite:

JONAS KIRVAITIS

INTERSTATE INSURANCE AGENCY

6108 S. Ashland Avenue

Chicago 36, Illinois

Telef.: WAlbrook 5-5671

PALOS PARK - ORLAND PARK

rajone sklypai 80 x 125 pėdų su vand. ir kanaliz.
Kaina nuo \$ 7,500. Nauja apylinkė, brangūs namai.

VILLA - WEST,
135 ST. ir 86 AVE. Lietuviai savininkai.

Telef. 349-0600

SAVE AT
Mutual Federal
Savings and Loan

2212 W. CERMAK RD., CHICAGO, ILLINOIS 60606

Peter Kazanauskas, President

Tel. 847-7747

NOW INSURED TO \$20,000.

ON SAVINGS CERTIFICATES
OF \$10,000. OR MORE.
2 YEAR MATURITY
6% PER ANNUM

Paid and
Compounded
Quarterly

5% PER ANNUM
REGULAR
PASSBOOK
ACCOUNT

MUMS RASO

Montrealio Aušros Vartų parapijos choras televizijoje. Priekyje chorvedė Madaleine D. Roch ir choro vadovas solistas A. Keblys.

LAISKAS REDAKCIJAI

ARGI VERTA?

Spaudoje skaitėme, kad muzikas Bronius Jonušas pakviestas IV-sios JAV ir Kanados lietuvių dainų šventės dirigentu. Tai gražu.

Nesimant vertinti Br. Jonušo kvalifikaciją kaip chorams dirigento, nors jis yra iškiles kaip dūdų orkestro dirigentas, jo pakvietimas diriguoti dainų šventės chorams yra keliantis susidomėjimą.

Pirmiausia įdomu žinoti, kas Bronių Jonušą pakvietė? Komitetas, ar vienas komiteto asmuo? Toliau, ar kvietėjams buvo žinoma, kad muz. Br. Jonušas lankėsi okupuotoje Lietuvoje ir ten padarė atitinkamus pareiškimus, kurie buvo išspausdinti laikraštyje Gimtasis Kraštas-propa-

gandiniame leidinyje.

Kyla klausimas, kodėl Br. Jonušas kviečiamas dainų šventės dirigentu ir kodėl Br. Jonušas, žinodamas kiek jo pareiškimai yra kenksmingi neatsisakė būti dainų šventės dirigentu. Juo labiau, kad jis galėjo suvokti, kad jo pareiškimas įneš erzelio į mūsų visuomenę ir veiks skal-dančiai.

Kiekvienas nori pamatyti savo artimuosius, bet ne kiekvienas daro pareiškimus naudingus sovietinei propagandai. Br. Jonušas tai darė.

Nebuvo nuostabu, kai girdėjome St. Pilkos ir Kaributo naivius pareiškimus, bet nuostabu, kad Br. Jonušas yra panašių pareiškimų teikėjas.

Čikagoje plačiai buvo kalbama, kad praėjusios šokių šventės dalino orkestro dirigento lazdele Br. Jonušas gavo "aukodamas" tūkstantį do-

lerių.

Dainų šventei dirigentų numatyta per daug. Ar kartais kam nors "aukodamas" į jų tarpą pateko ir Br. Jonušas Gintajame Krašte save liaupindamas, paliaupsinęs ir okupantų.

Bronius JANISKIS

CICERO LIETUVIŲ NAMAI

Cicero lietuvių kolonija, bene geriausiai yra išvirtinusi vietinėje valdžioje. Jau 30 metų miesto savivaldybėn yra išrenkamas ir vis aukštesnėm pareigom Jonas Kimbarakas. Mokyklų taryboje Kazys Genis. Parkų distrikte Masiliūnas ir kt.

Virš 30 metų Cicero miestą tvarko respublikonai, kiekvienuose rinkimuose laimėdami maždaug 5 prieš 1 demokratą. Tokiu geru santykiu respublikonai čia išsilaiko sumaniai tvarkydami miestą. Gėvės švarios ir gerai prižiūrimos, už automobilį tikėtis mokama tik \$ 2.50 metams. Yra ir visa eilė kitų gerovių, kurių kitų apylinkių gyventojai neturi.

Cicero lietuviai, nenorėdami nuo kitų priklausyti, prieš kelis dešimt mečius pasistatė sau Liberty namus. Nors šių namų tik apie trečdalis šėrininkų yra "pažangieji" arba jiems prijaunantys, bet laikui bėgant jie sugebėjo į savo rankas paimti visą šių namų tvarkymą ir direktoriai, kurių yra 15, būdavo renkami ne šėrininkų, bet "pažangiųjų" susirinkimuose Vilnės - Mildos namuose, Bridgeporte, o Cicero lietuvių namų šėrininkų susirinkimams buvo patiekiamas kan-

didatų į direktorius sąrašas ir lygiai tiek, kiek turi būti išrinkta. Susirinkusiems šėrininkams tekdavo tik pakelti rankas ir paploti. Lygiai kaip Sovietų Sąjungos valdomuose kraštuose.

Kai po II-jo Pasaulinio karo čia ėmė plaukti naujų lietuvių, Cicero lietuvių namų šėrai buvo uždaryti ir jų naujieji ateiviai negalėjo įsigyti.

Šių namų padėtimi susidomėjo Lietuvos kariuomenės savanoris-kūrėjas Jurgis Breivė ir Kazio Deveikio padedamas, iš senųjų ateivių ėmė supirkinėti Liberty namų šėrus. Iškart "pažangieji" su Breivė jokios kalbos nenorėjo turėti, bet, kai jis pasisamdė advokatą, ir pagrasė teismu, tai ir naujesiems šėrininkams buvo suteikta teisė statyti savo kandidatus ir juos išrinkti direktoriais. Breivės dėka į direktorius pateko Simokaitis, Mičiulis, Paulauskas, Motušis ir kt.

"Pažangieji" iš antro-Breivės sąrašo porą kandidatų išsirašė į savo sąrašą ir tuo pritraukė balsų kai kurių organizacijų ir pavienių asmenų, turinčių šėrus. Bet lietuviai turėtų susiprasti ir nebal-suoti už tuos, kurie eina viename sąrašo su "pažangiaisiais". Jie surinktus balsus padalina lygiai visiems numatytiems išrinkti kandidatais, kurių tarpe yra 100% komunistų.

Metinis Liberty namų šėrininkų susirinkimas įvyks gegužės 22 d. 1 val. p.p. savo namuose. Šėrininkai, gyvenantieji Ciceroje arba kaimynystėje, turėtų jausti pareigą šiam susirinkime dalyvauti ir atiduoti savo balsus ne už tuos, kurie eina bendrame sąrašo su komunistais, bet už, jo nuomone, tinkamą

kandidatą į direktorius iš antro-Breivės sąrašo, o tie, kurie yra iš Cicero išvykę, įgaliavimus prašome siųsti ne Liberty Hall, bet Jurgio Breivės adresu: 1437 So. 49 th Ave., Cicero, Ill. 60650.

Stasys JUŠKŪNAS

MENO PARODA DETROITE

Detroito Stasio Butkaus šaulių kuopa suruošė devyniolikos menininkų, mėgėjų, kolektyvinę parodą. Tai pirmas šio masto kultūrinis įvykis Detroito lietuvių gyvenime.

Šią parodą atidarė LŠST c.v. pirn Vincas Tamošiūnas, pasveikino taip gausiai šion parodon įsijungusius menininkus ir dar gausiau atėjusius šios parodos apžiūrėti žiūrovus. Parodos lankytojams ir menininkams V. Tamošiūnas palinkėjo sėkmės. Trumpą žodį tarė Jonas Švoba, menininkų vardu A. Stauskas.

Meną mėgstanti Detroito lietuvių visuomenė šios kolektyvinės parodos eksponatais gerėjosi nuo balandžio 17 - 25 dienos. Kūriniai paliko daug neišdildomų įspūdžių. Eksponatų gausumas užgožė Lietuvių Namų salę. Kiekvienas menininkas turėjo, kad ir nedidelį, savo darbams išskalbinti arba išdėstyti kampelį, tartum mažytį paviljoną. Įdomu, kad į parodos atidarymo iškilmės atėjo apie 300 meno mėgėjų. Jie visi buvo šaulių Moterų sekcijos pavaišinti kavute ir pyragaičiais. Šiai sekcijai vadovauja š. Bronė Selenienė. Per visą savaitę eksponatais gerėjosi virš 500 asmenų-meno mėgėjų.

Daugiausia ir plačiausiai buvo at-

(Nukelta į 10 pusl.)

AMERIKOS LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS

6835 Superior Ave. Telef. (216) 391-1143
Cleveland, Ohio, 44103

Palaikydami Klubą-kartu paremsime Clevelando lietuvių organizacijas.

Penktadieniais galima vaišintis bulviniiais blynais, dešromis, virtiniais ir kepta žuvimi. Kitomis dienomis įvairūs kiti valgiai. VISI SUSITINKAME LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBE

BRUNO KEPYKLA

3339 So Lituanica Ave

Chicago, Ill. 60608 Tel. CL 4-6376 Sav. Bruno MACIAMS KIS

Čia rasite skaniausiai pagamintą: pyragaičius iš stambių kvietinių miltų, įvairių pyragų, tortų, taip pat naują ragaišį išdaigintų kviečių ir įvairios duonos.

Kas valgo Bruno duoną, Visad žydi kaip aguona!

PHONE VI 7 - 9327

CALIFORNIA SUPER SERVICE

GENERAL REPAIR WORK - ROAD SERVICE

K. E. RINGIS
Prop.

4824 So. CALIFORNIA AVE.
CHICAGO, ILLINOIS, 60632

Siuntiniai į Lietuvą

SIUNČIAME SIUNTINIUS TIESIAI Į VILNIAUS MUITINĘ, TURIME DIDELĮ PASIRINKIMĄ LIETUVOJE PAGEIDAUJAMŲ PREKIŲ. AUTOMOBILIAI, ŠALDYTUVAI, AKORDONAI, MAISTAS, PINIGINIAI PAŽYMĖJIMAI

GIFT PARCELS TO LITHUANIA

2608 west 69 th Str., Chicago, Illinois, 60629

Tel. WA-5-2787

Marija N O R E I K A

Vytautas ŽUKAUSKAS

APDRAUDŲ AGENTŪRA

NUO 16 IKI 80 METŲ

APDRAUDŽIAM AUTOMOBILIUS PATOGIOMIS MĖNESINĖMIS IŠSIMOKĖJIMO SĄLYGOMIS

APDRAUSKITE SAVO TURTA-INVESTAVIMĄ "HOME OWNERS POLICY". IŠRŪPINAME VISUS KITUS APDRAUDIMUS PER TVIRTAS APDRAUDŲ B-VES. SAŽININGAI PATARNA UJAME VISAIŠ NAMŲ PIRKIMO IR PARDAVIMO REIKALAIŠ.

JUOZAS BACEVIČIUS

BELL REALTY & BACE INS. AGENCY

6455 So. Kedzie Ave., Chicago, Ill. 60629, TEL. PR-8-2233
Valandos kasdien 9-8 val. vak. Šešt. r. sėkm. 9-4 val.

Chicago Savings and Loan Association

Chicago's Taupymo Bendrovė turi įvairiausių moderniškai įrengtų taupymo skyrių, lengvas privažiavimas, greitas patarnavimas, net du kiemai automobiliams pastatyti, saugumo dėžutės ir kitokie parankumai. Chicago's Taupymo Bendrovė yra ne tik lietuvių sostinės, bet ir visų Amerikos lietuvių ir jų organizacijų centras. "The Presidential Room" puiki vieta organizacijų susirinkimams bei mažiems banketams teikiama veltui.

6% PER ANNUM
OF \$5000 OR MORE
ON CERTIFICATES
2 YEAR MATURITY

5 3/4% PER ANNUM
ON CERTIFICATES
OF \$1000
ONE YEAR MATURITY

5 1/4% PER ANNUM
ON CERTIFICATES
OF \$1000 OR MORE
6 MONTH MATURITY

5 1/4% PER ANNUM
ON 90 DAY NOTICE
Passbook Accounts
\$100.00 MINIMUM

5% PER ANNUM
ON ALL PASSBOOK
ACCOUNTS

DIVIDENDS COMPOUNDED DAILY. PAID QUARTERLY.

Chicago Savings and Loan Assn.

JOHN PAKEL, Sr. Chairman of the Board
6245 So. WESTERN AVE.

Mrs. PHIL PAKEL, President
TEL. GR 6-7575

HOURS: Mon. 12 P. M. to 8 P. M., Tues. 9 to 4, Thurs. & Fri. 9 to 8, Sat. 9 to 12:30

APLANKYKITE

MAISTO IR LIKERIU KRAUTUVĖ

2534 WEST 69th STREET, TELEFONAS: RE 7 - 3332

Savininkai:

J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

KAINOS ŽEMOS - PASIRINKIMAS DIDELIS. APSILANK - ĮSITIKINSITE

5%

6%

Nuo
1914 metų

Midland Savings aptarnauja taupymo ir namų paskolų reikalus visos mūsų apylinkės. Dėkojame Jums už mūsų parodytą pasitikėjimą. Mes norime būti Jums naudingi ir ateityje.

Frank Zogas, President

MIDLAND SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
6940 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60629
PHONE: 384-4478

Frank Zogas, President

Laisvoji Lietuva

2618 West 71st Str. Chicago, Illinois 60629
Tel. 476-3371, 839-5531

Kas iz Kuz

Rašytojas A. BARONAS, pristatant A. Kairio LAS atžymėto romano "IŠTIKIMOJI ŽOLĖ" supažindins dalyvius su rašytoju ir jo sukurtu veikalu.

SIUNTINIŲ PERSIUNTIMAS

Norintieji pagelbėti varge atsidurusiems Sibire ar Lietuvoje (kurie neturi giminių, kad kas juos sušaltų), motyvuotus pareiškimus paduoda per vietinius BALF'o skyrius. Skytinių valdybos apskaitę gautus pareiškimus, su savo nuomone persiunčia BALF'o Centrai.

ATŽALYNAS AUGA IR STIPRĖJA

Gegužės mėn. 8 d., Chicagos Anglijos Lietuvių Klubas surengė, Pakšto salėje, Motinos dienos minėjimą ir atžalyno talento pasirodymą. Salė buvo pilna žmonių. Programą atidarė A. Lakas, Chicagos Anglijos Lietuvių Klubo pirmininkas. Pasveikino visus susirinkusius, ypač motinas. Jis savo trumpame žodyje pažymėjo, kad lietuvių motinos keliai visos istorijoje buvo sunkūs, nes ji šiuose ašarus sūnus išlydėdama į karą. Dabartiniu, XX-to amžiaus metu, lietuvių motina miršta Sibire, kalėjimuose ir karų siautėjimuose. Išėjimoje mūsų motinos gyvenimo duoklė nėra rožėmis apklota.

Po pasveikinimo, vakaro programą pravedė A. Lakas pakvietė K. Brazdžionytę. Pirmosios pasirodė kanklininkės, Marytė, Teresė, Nastytė ir Veronika Bilitavičiūtės; sekantis – Feliksas Kasparsas, programą išpildė vargonais. Toliau buvo piano ir acordeono duetas, kurį išpildė Ina Končiūtė ir Violeta Burokaitė. Jūratė Kuraitė deklamavo "Motinai" – Bernardo Brazdžionio ir lietuviškų kūrinių popuri vargonais pagrojo Kazytė Brazdžionytė.

Programos išpildymu publika buvo labai patenkinta ir nuoširdžiai talentams paplojo. Po programos prasidėjo vaišės, dainos ir šokiai, grojant B. Pakšto orkestrui.

Toks parengimas svečiams sukelė malonų jausmą, kad iš buvusių Anglijos šeimų, yra priaugančio talento.

K. BITUTĖ

L. L. BENDRADARBIŲ ŽINIAI

Maloniai prašome bendradarbius nusiųsti Laisvajai Lietuvai straipsnių nuorašus, nes jų originalai jau būna pasiųsti kitiems laikraščiams ir vėliau gaunasi išspūdis, kad L. L. straipsnius nusirašo, tad gauti straipsnių nuorašai nebebus spausdinami.

L. L. Red. Kolegija

Laisvosios Lietuvos skaitytojas M. POCIUS, prieš metus laiko gyvenęs Chicagoje, Colorado valstijoje nusipirko motelį "WESTERN MOTEL".

Keliaujantiems Colorado valstijoje būtų proga šiuo gražiu moteliu pasinaudoti. Jo adresas: 1200 Main St., Montrose, Colorado, 81401.

Š. m. birželio 6 d., sekmadienį, įvyks Vytauto Didžiojo Šaulių kuopos išvyka į gamtą, Antano Regio sodyboje. Visi šauliai su automobiliais ir be jų 11 val. 30 min. renkas prie Jaunimo Centro iš kur 12 val. išvyksime. Išvykoje bus pagerbti varduvininkai – Antaninos ir Antanai. Sesės šaulės prašomos pasiimti užkandžių. Kviečiami visi gausiai dalyvauti.

KUOPOS VALDYBA

Studentė Marija D. EIVAITĖ, kad ir studijuodama nenutraukė organizacinę ir visuomeninę darbą. Tarkninkauja organizacijoms. Š. m. gegužės 29 d. rengiamam L. L. knygos pristatyme skaitys ištrauką iš A. Kairio romano "Ištikimoji Žolė". Ji yra atrinkta Illinois Universitete kaip viena iš geriausių ir sek. metams siunčiama į Austriją germanistikos studijoms.

Panevėžiečių klubo valdybą 1971 ir 1972 metams sudaro: pirmininkas – Antanas Stakėnas, 2651 W. 72nd St., 60629, telef. 737-4862; vicepirmininkas Marijonas Ostrauskas 5615 So. Richmond Ave., 60629, tel. 476-7515; sekretorius Jonas Juozaitis, 6211 So. Western Ave., 60636, telef. 778-5875; kasininkas Vladas Stugis, 1119 Wesley Ave., Evanston Ill., tel. 475-1580; pobūvių ir kultūrinių parengimų vadovė Pranė Masilionienė, 4632 So. Keating Ave., 60632, telef. 585-2629.

Antanas STAKĖNAS

Geriausieji įprasminsite Birželio įvykius, jei išsigysite LAS ką tik išėjusias knygas:

Anatolijaus Kairios "IŠTIKIMOJI ŽOLĖ" ir Aloyzo Barono "VĖJAS LEKIA LYGUMA".

Taip pat dar galima gauti ir Juozo Gliados "AITVARAI IR GRĖIA".

Visuose trijuose romanuose vaizduojamos partizanų kovos.

Užsakymus siųsti Laisvosios Lietuvos redakcijai: 2618 West 71 st. St. Chicago, Ill. 60629.

Marquette Parko Lietuvių Namų Savininkų Organizacija rengia linksmą PAVASARIO SPAUDOS BALIŲ lietuviškai spaudai ir radijo paremti. Balias įvyks š. m. gegužės mėn. 22 d. 7 v. v. Marquette Parko parapijos salėje, 6820 So. Washtenaw Ave. Baliaus globėjai yra ponis Stasė ir Juozas Bacevičiai. Nuoširdžiai prašome atsilankyti.

Jūsų lauks maloni lietuviška muzika, meninė dalis su linksmybėmis, šiltas lietuviškas skoniui pritaikytas maistas, turtingas atsigailinimo baras. Yra gera proga kultūringai praleisti laiką ir pajusti jaukią, malonią aplinką.

Stasys PATLABA

CLEVELAND, OHIO

Naujųjų lietuvių namų planavimo darbai gerokai pastumti į priekį. Planavimo komisijos pirmininkas Vacys Vinclovas ir Lithuanian Village bendrovės namų valdytojas Linas Staškūnas pristatė direktorių tarybai vienos architektų firmos konkretų pasiūlymą paruošti statybinius planus per šešias savaites. Lithuanian Village bendrovės vadovybė nutarė galutinai išsipareigoti ir pavesti minėtai architektų firmai paruošti statybinius planus.

Tolimesni statybos darbai galės pasitumėti į priekį tiek, kiek bendrovės ištekliai leis ir kiek Clevelando lietuviai prisidės prie statybos, išsigydami naujų akcijų. Statybos pradžiai reikia sutelkti \$ 100.000.

Lithuanian Village bendrovės direktorių taryba išrinko direktorių Jurgį Malskį naujųjų lietuvių namų statybos finansų komisijos pirmininku. Jurgis Malskis drauge su bendrovės vicepirmininkais Zenonu Dučmanu ir Stasiu Mačiu paruošė finansų telkimo ir akcijų platinimo planą. Bus prašoma visos visuomenės talkos. Į komisiją kviečiami organizacijų, profesionalų, biznio, vyresnės ir jaunosios kartos atstovai, spaudos ir radijo darbuotojai.

Visuomenės ir organizacijų atstovai, akcijų platintojai, Lithuanian Village Inc. ir Amerikos Lietuvių Piliečių Klubas direktoriai antradienį, gegužės 25 d. susirenka svarbią pasitarimui. Naujųjų namų statybos finansų komisija supažindins atstovus su akcijų platinimo planu ir taršis, kaip greitai laiku galima būtų sutelkti lėšų statybos darbams pradėti. Lithuanian Village bendrovė naujųjų namų statybos pradžiai jau investavo virš \$ 60.000. Susirinkimas įvyks gegužės 25 d., 7:30 val. vak. Lithuanian Village namuose, 877 E. 185 St. Tie, kurie aktyviai ir konkrečiai darbu norėtų prisidėti prie finansų telkimo darbų, maloniai prašomi atvykti į šį susirinkimą.

(jst)

IVAIRENYBĖS

Ar žinoma, kad studentai ateitininkai savo posėdžiuose kalba angliškai.

Ar žinoma, kad Danos Stankaitytės koncertą rengia Akiračiai.

Ar žinoma, kad įvyksta bendruomenės vadovų suvažiavimas ir, kad jame dalyvauti vadovai nekviečiami.

Ar žinoma, kad rengiamų birželių įvykių minėjimų dieną, birželio 13 d., šalia Čikagos lietuvių tarybos ir LB apygardos valdybos rengiamo minėjimo, taip pat minėjimą rengia atskirai ir Lietuvių Fronto bičiuliai, Jaunimo Centre.

Lidija JADVIRŠYTĖ, kad ir studijuodama, aktyviai reiškiasi visuomeninėje veikloje, ypatingai Jaunimo Teatre kaip aktorė. Š. m. gegužės 29 d. rengiamam L. L. knygos pristatyme skaitys ištrauką iš LAS atžymėto rašytojo A. Kairio romano "Ištikimoji Žolė".

Š. m. birželio 13 – 20 dienomis Dainavoje įvyks šaulių ideologinės kultūrinės savaitės. Stovyklavimo sąlygos yra šios:

Stovyklavietėje bendriname kambariye nakvynė vienai nakčiai kainuoja 1 dol. Bendriniai kambariai vyrams ir moterims yra atskiri. Yra ir atskiri kambariai su 4-6 lovomis, kurie tinka ir šeimoms. Tokie kambariai vienai savaitei kainuoja 35 dol. Su savim reikalinga atsivežti lovoms paklodės, pagalvėms užvalkalai, o taip pat rankšluosčiai.

Pusryčiai ir vakarienė kainuoja po 1,50 dol. Pietūs – 2 dol. Vaikams iki 10 m. amžiaus – pusė suaugusių kainos.

Šauliai, norintieji vykti į šią stovyklą visai savaitei ar tik savaitgaliui, privalo ne vėliau kaip iki gegužės 25 d. registruotis pas valdybos narį Antaną Laurinaitį, 2406 West 44 St., Chicago, Ill. 60632, tel. 847-0970.

JUOZO BACHUNO PAMINKLO ATIDARYMO REIKALU

Š. m. gegužės 30 d. 12:30 val. p. p. Lietuvių Tautinėse Kapinėse įvyks velionio Juozo BACHUNO paminklo atidarymas.

Velionio šeimos pageidavimu, paminklo atidarymą ruošia LB vidurio vakarų apygardos valdyba.

Apygardos valdyba kviečia lietuvių organizacijas paminklo atidaryme dalyvauti su savomis vėliavomis.

Visos organizacijos, sutinkančios išskilmėse dalyvauti, prašomos neatidėliojant pranešti apygardos valdybos nariui K. Radvilai, 6831 So. Maplewood Ave., Chicago, Ill. 60629, tel. RE 7-5436.

B. ir J. VAREIKOS Juozas praves, kaip visada, bendras dainas Laisvosios Lietuvos rengiamam parengime š. m. gegužės 29 d. B. Pakšto salėje.

KANADA

KANADOS ŠAULIŲ RINKTINĖS ir kuopų atstovų suvažiavimas šaukiamas gegužės 22-23 dienomis Montrealyje. Tomis dienomis įvyks Montrealyje šaulių L. K. Mindaugo kuopos 15 metų veiklos suaktis-šventė. Kviečiami dalyvauti šauliai, šaulės ir nešauliai. Važiuojama iš Toronto autobusu. Jei susidarys nemažiau 35 asmenų, kelionė ten ir atgal kainuos \$ 16. Gera proga pamatyti "Žmogus ir jo pasaulis" parodą ir aplankyti Montrealyje miestą. Prašoma registruotis telefonais: P. Jonikas 766-1335, St. Jokūbaitis 537-2869, J. As-trauskas 534-1789.

"AUŠROS" GIMNAZIJŲ SUVAŽIAVIMO komitetas atlieka parengiamuosius darbus ir posėdžiauja kas savaitę. Suvažiavimas įvyks gegužės 29-30 dienomis Toronte. Plaukia registracijos iš visos Amerikos. Komitetui labai svarbu sudaryti kiek galint tikslesnį dalyvių sąrašą, nes vietų skaičius ribotas. Prašoma visus "aušroklus-es", gyvenančius Toronte ir apylinkėse, tuojau pat registruotis komiteto išdininio adresu: A. Rūkas, 46 Viamede Cres., Willowdale, Ont. Jūsų greita registracija palengvins suvažiavimo darbą.

MERGAIČIŲ CHORAS "AIDAS" birželio 13 d. yra pakviestas koncertuoti Čikagoje.

HAMILTONO MIESTAS šiais metais mini 125 metų įsikūrimo sukaktį. Tam paminėjimui miestas sparčiai ruošiasi. Sudarytas specialus komitetas, kuris rūpinasi minėjimo išskilmėmis.

MICHIGAN

DAINAVOS STOVYKLAVIETĖ jau ruošiasi vasaros sezonui. Į jos planus įtrauktą:

JAV ir Kanados šaulių kultūrinė savaitė-birželio 13-20 d. d., Detroito parkų šaulių ir vilkių stovykla pa lapinėse-birželio 19-27 d. d., vyr. moksleivių ateitininkų stovykla - birželio 20-liepos 4 d. d., jaunučių moksleivių ateitininkų stovykla - liepos 4-18 d. d., N. Pr. Marijos seselių iš Putnamo vadovaujama lietuvių stovykla-liepos 18-rugpjūčio 1 d. d., Dainavos rėmėjų suvažiavimas - liepos 31 d., ateitininkų sėdraugių stovykla-rugpjūčio 1-8 d. d., L. F. Bičiulių bendrinė studijų savaitė-rugpjūčio 8-15 d. d., JAV ir Kanados lietuvių mokytojų studijų savaitė-rugpjūčio 15-22 d. d., lituanistiniai kursai ir studijų savaitė studentams - rugpjūčio 22-29 d. d. Vienintelė dar laisva savaitė yra rugpjūčio 29-rugsėjo 4. d. Visais stovyklavietės reikalais kreiptis į administratorių J. Urboną, 1418 W. Elmwood, Clawson, Mich. 48017. Tel. (313)585-1303.

MENO PARODA...

(Atkelta iš 9 pusl.)

stovaujama tapyba: aliejus, akrilika ir akvarėlė. Mažas kiekis kūrinių atstovavo grafikos ir anglies piešinių.

Parodos dalyviai-menininkai: Vanda Balynienė-tapyba; Jurgis Baublys-įvairūs medžio darbai; Jonė Beržanskytė-keramika ir mozaika; Alė Butkūnienė-tapyba; Irena Černiauskaitė-grafika, tapyba, keramika; Albinas Grigaitis-tapyba; Juozas Jasūnas-audybos menas: juostos, tautiniams drabužiams audekai; Antanina Jonynienė-keramika-mozaika; Jonas Kavaliauskas-modernioji tapyba; Kunigunda Kodatienė-tapyba; Sofija Petravičienė-keramika; Aldona Petrauskaitė-tapyba, grafika; Aleksandras Stauskas-portretų, figūrų anglies, pieštuko pašyba; Pranas Zaranka-tapyba; Ringailė Zotovienė-tapyba; Danguolė Jurgutienė-tapyba; Viktoras Perminas-medžio mozaikos paveikslai, lipdyba; Eleonora Rastenienė-meniški mežginiai-pagal vėles; Irena Vizgirdaitė-tapyba.

Menininkų tarpe buvo aukšto meninio lygio pasiekusių, o kiti tik vidutiniai.

V. MINGĖLA

REZERVUOKITE VIETAS - STALIUKUS JAU DABAR
Skambinti Telef. 476-3371 arba 839-5531

Laisvosios Lietuvos

Įėjimas su vakariene 5 dol. Pensininkams ir studentams 3 dol.

Š. m. gegužės 29 d. 7 v. v. Balio Pakšto salėje įvyks

"Laisvosios Lietuvos" SPAUDOS VAKARAS

Maloniai kviečiame skaitlingai dalyvauti

2801 West 38 Str. (So. California ir 38 th Str.)

BUS ĮDOMI PROGRAMA IR PRISTATYTAS
A. KAIRIO ATŽYMĖTAS ROMANAS
"IŠTIKIMOJI ŽOLĖ"